МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“

Министерство на труда и социалната политика
Оперативна програма
„Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020

Изпълнителна агенция „Програма за образование“

Оперативна програма
„Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020

Условия за кандидатстване
по процедура чрез директно предоставяне
на безвъзмездна финансова помощ с интегрирано проектно предложение
BG05M9OP001-2.056
„СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ. ИНТЕГРИРАНИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАНИЕ“ – КОМПОНЕНТ 2

Краен срок за кандидатстване по втори прием - ~~07 юли 2021~~ 31 март 2022 г. , 17:30 ч.

Съдържание

1. Наименование на програмата 4
2. Наименование на приоритетната ос 6
3. Наименование на процедурата 6
3.1. Процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ 6
3.2. Институционална рамка за прилагане на процедурата 8~~9~~
4. Измерения по кодове 9~~10~~
5. Териториален обхват 10
6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати 11
7. Индикатори 16~~15~~
8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата 18~~17~~
8.1. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект 18
8.2. Процент на съфинансиране 19
9. Допустими кандидати 19
10. Допустими партньори 22
10.1 Допустими асоциирани партньори 30~~29~~
10.2 Изпълнители 31
11. Дейности, допустими за финансиране 32~~31~~
12. Категории разходи, допустими за финансиране 42
12.1. Условия за допустимост на разходите 42
12.2. Указания за попълване на бюджет 43
12.3. Допустими разходи 45
12.4. Недопустими разходи 45
13. Допустими целеви групи 61
14. Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо) 62
15. Хоризонтални политики 73
16. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо) 73
17. Ред за оценяване на проектните предложения 75

18. Критерии и методика за оценка на проектните предложения 76~~75~~

19. Начин на подаване на проектните предложения 76~~75~~

20. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване 78

21. Краен срок за подаване на проектните предложения 83

22. Допълнителна информация 84

22.1. Решение на ръководителя на управляващия орган относно предоставянето на безвъзмездна финансова помощ 84

22.2. Условия, приложими към изпълнението на проекта, след подписване на договора/издаване на заповед за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ 88

23. Приложения към Условията за кандидатстване за кандидатстване 89

23.1 Приложения към момента на кандидатстване 89

23.2 Приложения към момента на подписване на договор/издаване на заповед за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ 89

23.3 Приложения за информация 90

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ЕС	Европейски съюз
ЗУСЕСИФ	Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, Обн. ДВ. бр.101 от 22 Декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 20 Септември 2016г.
СКУСЕС	Съвет за координация при управлението на средствата от Европейския съюз
РУО	Ръководител на управляващия орган
ИС РМП	Информационна система Регистър за минималните помощи
ИСУН 2020	Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България
КЕП	Квалифициран електронен подпис
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МОН	Министерство на образованието и науката
ОП РЧР	Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"
ИАПО ~~ОП НОИР~~	Изпълнителна агенция „~~Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж~~Програма за образование“
ОП НОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
~~ОР~~ ОП РР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ПМС	Постановление на Министерски съвет
УО	Управляващ орган

ЮЛНЦ	Юридически лица с нестопанска цел
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
НКПР	Националната концепция за пространствено развитие
ЗМСП	Закона за малки и средни предприятия
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие

1. Наименование на програмата

- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. (ОП РЧР) - **ВОДЕЩА ПРОГРАМА**
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР)

2. Наименование на приоритетната ос

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“:

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”
Инвестиционен приоритет 1: Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите
Специфична цел 1: Увеличаване на броя на лицата от уязвими етнически общности, включени в заетост, образование, обучение, социални и здравни услуги с фокус върху ромите, мигранти, участници с произход от други държави

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“:

Приоритетна ос 3: „Образователна среда за активно социално приобщаване“
Инвестиционен приоритет 9ii.: „Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности, като например ромите“
Специфична цел 1: Повишаване броя на успешно интегрираните чрез образователната система деца и ученици от маргинализирани общности, включително роми

3. Наименование на интегрираната процедура

„СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ. ИНТЕГРИРАНИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАНИЕ“ – КОМПОНЕНТ 2

3.1. Процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

При процедура чрез директно предоставяне безвъзмездната финансова помощ се предоставя само на кандидат, посочен в съответната програма или в документ, одобрен от комитета за наблюдение на програмата като конкретен бенефициент за съответната дейност.

Безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура се предоставя въз основа на интегрирано проектно предложение.

Съгласно §1, т.3 от допълнителните разпоредби на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ) „интегрирано проектно предложение“ е проектно предложение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по две и повече оперативни програми, едната от които е определена за водеща.

По настоящата процедура безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на интегрирано проектно предложение се предоставя по ОП РЧР, която е определена за водеща програма, и по ОП НОИР.

1. На основание чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и чл. 5, ал. 1 от ПМС 162/05.07.2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 - 2020 г., Ръководителят на управляващия орган на водещата програма утвърждава за всяка процедура насоки и/или друг документ, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти. Документите трябва да са съобразени и с изискванията на чл. 59, ал. 2 от ЗУСЕСИФ. Съгласно чл. 5, ал. 2 от ПМС № 162/2016 г. документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ се разработват съвместно от управляващите органи на всяка от програмите, по които се предоставя финансовата помощ.

2. На основание чл. 26, ал. 5 от ЗУСЕСИФ управляващият орган на водещата програма изпраща проектите на документи – насоки за кандидатстване и/или други документи, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на конкретните бенефициенти за предложения и възражения в разумен срок, който не може да бъде по-кратък от една седмица.

3. На основание чл. 26, ал. 6 от ЗУСЕСИФ и чл. 23 от ПМС 162/05.07.2016 г. утвърдените документи се изпращат на конкретните бенефициенти заедно с поканата за участие в процедурата чрез директно предоставяне и се публикуват на страниците на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, както и в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕСИФ (ИСУН 2020).

4. Конкретните бенефициенти предоставят интегрирани проектни предложения в съответствие с утвърдените Условия за кандидатстване.

5. Интегрирани проектни предложения се подават чрез формуляр за кандидатстване при спазване на изискванията на ЗУСЕСИФ, чл. 6 на ПМС 162/05.07.2016 г. и утвърдените за конкретната процедура документи.

6. Проектните предложения се оценяват в срок до три месеца от датата на подаването им или от крайния срок за подаването им ако такъв е посочен в утвърдените документи, съгл. чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 4 от ПМС 162/05.07.2016 г.

7. На основание чл. 44, ал. 5 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 1 от ПМС 162/05.07.2016 г. оценяването се извършва по реда, определен в утвърдените документи за съответната процедура.

8. На основание чл. 24, ал. 2 от ПМС 162/05.07.2016 г. в утвърдените документи като задължителен елемент на оценяването се предвижда оценка на административния, финансовия и оперативния капацитет на конкретния бенефициент за изпълнение на съответния проект.

9. На основание чл. 45, ал. 1 от ЗУСЕСИФ при наличие на положителен резултат от оценяването, ръководителят на управляващия орган в едноседмичен срок от приключване на оценяването взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение. По настоящата процедура решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на одобрен интегриран проект ще бъде издадено от всеки един ръководител на управляващия орган за тази част от разходите по проекта, които се финансират по съответната оперативна програма – едно решение за разходите по ОП РЧР и едно за разходите по ОП НОИР.

10. На основание чл. 45, ал. 2 от ЗУСЕСИФ решението на ръководителя на управляващия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за одобрено проектно предложение се обективира в административен договор с бенефициента, който съдържа реквизитите по чл. 37, ал. 3 от ЗУСЕСИФ. Съгласно чл. 24, ал. 1, изречение второ от ЗУСЕСИФ и чл. 3, ал. 4 от ПМС 162/2016 г. при интегрирани проектни предложения помощта се предоставя съвместно от ръководителите на управляващите органи на съответните програми.

Безвъзмездна финансова помощ за одобрен интегриран проект по настоящата процедура ще бъде предоставяна чрез сключване на договор между конкретния бенефициент, УО на ОП РЧР и УО на ОП НОИР. Одобреният интегриран проект и утвърдените документи за процедурата в частта, определяща условията за изпълнение, са неразделна част от договора.

В случай на промяна в Условията за кандидатстване, Конкретният бенефициент ще бъде информиран писмено в срок до 5 работни дни от утвърждаване на изменението.

3.2. Институционална рамка за прилагане на процедурата

Управляващ орган

Управляващ орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ е Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти” на

Министерството на труда и социалната политика. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОП РЧР, съгласно Регламент № 1303/2013г. и Решение на МС № 823/21.10.2015 г.

Управляващ орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” е Изпълнителна агенция ~~Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж~~Програма за образование”. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОП НОИР, съгласно Регламент № 1303/2013г., Решение на МС № 458/10.06.2016 г., ПМС № 237/23.10.2017 г., посл. изменено и допълнено с ПМС № 274/09.08.2021 г.

Кандидати за безвъзмездна финансова помощ/ Конкретни бенефициенти
"Кандидати за безвъзмездна финансова помощ" са всички физически и юридически лица и техни обединения, които кандидатстват за безвъзмездна финансова помощ чрез подаване на проектно предложение или на финансов план за бюджетна линия.

Сертифициращ орган
Сертифициращ орган по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г. е дирекция „Национален фонд” на Министерството на финансите, съгласно Решение на МС № 823/21.10.2015 г. и Решение на МС № 458/10.06.2016 г. Съгласно чл. 126 от Регламент № 1303/2013г., Сертифициращият орган е отговорен за изготвянето и изпращането до Комисията на заявления за плащане и удостоверяването, че те са продукт на надеждни счетоводни системи, основават се на проверими разходооправдателни документи и са били подложени на проверки от управляващия орган.

Одитен орган
Одитен орган на ОП РЧР и на ОП НОИР, съгласно Решение № 792/17.12.2013г. на МС е Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз”. Съгласно чл. 127 от Регламент № 1303/2013г., Одитният орган е отговорен за извършването на одити на правилното функциониране на системите за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено
Дирекция "Централно координационно звено" на Министерския съвет е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на Споразумението за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 в процеса на усвояване на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове в страната.

4. Измерения по кодове

Измерения по кодове - ОП РЧР:

- Измерение 1 – Област на интервенция – **110 „Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“**;
- Измерение 2 – Форма на финансиране - **01 Безвъзмездни средства**;
- Измерение 3 – Вид на територията – **07 не се прилага**;
- Измерение 4 – Механизми за териториално изпълнение – **07 не се прилага**;
- Измерение 6 – Вторична тема на ЕСФ – **08 не се прилага**;
- Измерение 7 – Икономическа дейност – **19 образование; 20 хуманно здравеопазване; 21 Социална работа, колективни, социални и персонални услуги; 24 Други услуги, неквалифицирани другаде;**

Измерения по кодове - ОП НОИР:

- Измерение 1 – Област на интервенция: **110 „Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“**;
- Измерение 2 – Форма на финансиране: **01 Безвъзмездни средства**;
- Измерение 3 – Вид на територията: **07 не се прилага**;
- Измерение 4 – Механизми за териториално изпълнение: **07 не се прилага**;
- Измерение 6 – Вторична тема на ЕСФ: **06 Недискриминация**
- Измерение 7 – Икономическа дейност: **19 Образование**

5. Териториален обхват

Дейностите по **втори прием** на Компонент 2 по интегрираната процедура се изпълняват на територията на общините на 2 града (Видин и Силистра) от 2-ро и 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система, съгласно НКПР 2013-2025 г. - бенефициенти по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 г., в чиито ИПГВР са включени мерки за изграждане на социални жилища.

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати

6.1. Цели и обосновка на процедурата:

В контекста на Стратегия "Европа 2020" за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, социалните иновации в сферата на социалното включване придобиват съществена значимост за търсенето и намирането на ефективни решения за преодоляване на социалните и икономически предизвикателства.

В тази връзка, с актуалността си се отличават **иновативните социални модели на интегрирания подход** при предоставяне на социални услуги, представящи тенденцията, политиката и практиките на интегриране на социалните с други услуги в зависимост от спецификата и комплексния характер на проблемите и потребностите на крайните потребители.

Създаването на механизми и условия за активно включване на уязвимите групи в икономическия и социален живот на страната е ключова предпоставка за предотвратяване мултиплицирането на модела за социално изключване и още по-засилено социално капсулиране. Именно концентрацията на представителите на уязвимите групи в обособени квартали и райони води до социално изключване, влошаване на жилищните и санитарни условия, проблеми с изграждането и поддръжката на инфраструктурата, транспортни проблеми и трудности при осигуряването на образователни, здравни и социални услуги, наличие на трайна безработица.

Интегрираните мерки и дейности са насочени към повишаване качеството на живот на потребителите, постигане на по-висока степен на съответствие с техните интереси и потребности, междусекторно сътрудничество, по-добра координация, ефективност, ефикасност, комплексност и устойчивост на резултатите.

Реализирането на интегрирани процедури, каквато е и настоящата „СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ. ИНТЕГРИРАНИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАНИЕ“ – КОМПОНЕНТ 2, изисква задълбочен и последователен подход чрез мобилизиране на ресурс от няколко финансови инструмента в изпълнение на важни за държавата приоритети.

За целта, по взаимодопълващ се начин ще бъдат използвани възможностите на три оперативни програми – Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г, оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014-2020 г. и оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.

Общата цел на процедурата е да допринесе за повишаване качеството на живот, социалното включване и намаляване на бедността, както и до трайната интеграция на

представителите на уязвими групи чрез реализацията на комплексни мерки и прилагането на интегриран подход.

Специфичните цели на процедурата са насочени към подкрепа за социално включване чрез изпълнение на дейности и мерки в следните четири направления:

- Подпомагане интеграцията на пазара на труда на уязвимите групи (Направление 1);
- Осигуряване на достъп до образование и обучение (Направление 2);
- Подобряване достъпа до социални и здравни услуги (Направление 3);
- Развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи (Направление 4).

Интегрираната процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ. ИНТЕГРИРАНИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАНИЕ“ – ще се изпълнява в два самостоятелно обособени компонента (процедури) - Компонент 1 и Компонент 2.

С оглед недопускане дублиране на дейности и целева група на територията на ~~дадена община, всеки един от~~ допустимите кандидати по втори прием на Компонент 2 – община Видин и община Силистра, всеки от тях трябва да представи ясна обосновка в своето проектно предложение за демаркацията на ниво лице – представител на целевата група и предвидените за финансиране мерки (дейности), в случай че общината – кандидат изпълнява проект и по Компонент 1 ~~на кандидатстване и по двата компонента~~ на интегрираната процедура. ~~може да бъде бенефициент/партньор само по един компонент.~~

Настоящите Условия за кандидатстване регламентират допустимостта, начина на кандидатстване, оценка и финансиране по втори прием на Компонент 2. Условията за кандидатстване и приложенията към тях в редакцията, утвърдена и прилагана до влизане в сила на настоящото изменение, продължават да се прилагат като акт по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ по отношение на конкретните бенефициенти по първи прием на Компонент 2 на интегрираната процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.056.

6.2. Цел и обосновка на КОМПОНЕНТ 2:

В рамките на ОП „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР), ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) и ОП „Региони в растеж“ (ОПРР) са предвидени мерки, насочени към социално-икономическа интеграция на представители на уязвимите групи, хора с произход от други държави, хора в риск и/или жертва на дискриминация, хора, населяващи територии, в т.ч. с ниска гъстота на населението, селски и изолирани райони, части от населени места, в които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от

бедност и социално изключване (висока безработица, ниски доходи, ограничен достъп до публични услуги, териториална сегрегация, пространствена изолация и др.)

Доколкото проблемите пред социално-икономическата интеграция на представителите на уязвимите групи имат комплексен характер, следва да се прилага интегриран подход, съчетаващ интервенции в следните области: подобряване достъпа до заетост; подобряване достъпа до образование; подобряване достъпа до социални и здравни услуги, както и осигуряване на нормални жилищни условия.

В тази връзка, с решение на Съвет за координация при управлението на средствата от Европейския съюз (СКУСЕС) от 06.10.2016 г. е одобрено стартирането на интегрирана схема за приобщаване на уязвими групи, вкл. за доразвиване на пилотния модел от периода 2007-2013 г. за интегрирането на уязвимите групи.

Целта на Компонент 2 по настоящата процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е посредством реализирането на т.нар. „меки мерки“ (интеграцията на пазара на труда, достъп до образование и обучение, достъпа до социални и здравни услуги) в рамките на ОП РЧР и ОП НОИР да се допълнят изпълняваните инвестиционни проекти от общините-бенефициенти по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 г, с включени мерки за изграждане на социални жилища.

Мерките, които ще се финансират по Компонент 2, представляват вторият етап от изпълнението на интегрираните инвестиции за уязвими групи. Условие за тяхното финансиране е сключен договор по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP001-1.001-0391 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие”, приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” на ОПРР 2014-2020 г.

6.3. Демаркация и допълняемост:

- **Демаркация и допълняемост по ОП РЧР:**

Операцията допълва и надгражда процедура BG051PO001-1/4/5/6.0.01 „ИНТЕГРА”, която се реализира с подкрепата на ОП РЧР, съфинансирана от ЕСФ през периода 2007-2013 г., както и процедура BG161PO001/1.2-02/2011 „Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение”, която се реализира с подкрепата на ОП РР, съфинансирана от ЕФРР през периода 2007-2013 г.

Дейностите, финансирани по настоящата процедура, както и обхванатите лица от целевата група следва ясно да се разграничат от предвидени такива в проектно предложение на кандидата по Компонент 1 на интегрирана процедура BG05M9OP001-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ (когато е приложимо).

С оглед спазване на демаркацията и като част от подкрепата за интеграцията на най-уязвимите групи, по ОП РЧР ще бъдат подкрепяни и инициативи за осигуряване на достъп до образование, до момента, в който децата и учениците се включат в образователния процес. По ОП РЧР няма да бъдат финансирани дейности, осъществяващи се на територията на детската градина или училището, които са част от формалния образователен процес.

- **Демаркация и допълняемост по ОП НОИР:**

Дейностите, финансирани по ОП НОИР, ще допринесат за постигане на целите, заложени в Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020), актуализираната Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства 2015-2020 г, Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013–2020), Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 г., Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020) и Националната стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията (2011 – 2020).

Дейностите и обхванатите лица от целевите групи, финансирани от ОПНОИР **по втори прием** на Компонент 2, следва ясно да се разграничат от предвидени такива в проектно предложение на кандидата по Компонент 1 на интегрирана процедура BG05M9OP001-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ (когато е приложимо).

Дейностите в тази посока са условие за постигане на устойчивост и надграждане на резултатите от други действащи програми – както за финансирани в рамките на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г. (ОП РЧР) операции, така и по линия на националния бюджет чрез Центъра за образователна интеграция на учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ).

Прилагането на интегриран подход предвижда допълващи се комплексни мерки в четири направления. Постигнатите резултати от мерките по Направление 2, подкрепени по ОП НОИР, ще надградят резултатите по операции за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП РЧР BG051PO001/07/4.1-01 „Създаване на благоприятна мултикултурна среда за практическо прилагане на интеркултурно образование и възпитание” и BG051PO001-4.1.03 „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система” и BG051PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“.

Дейностите допълват и надграждат процедура BG051PO001-1/4/5/6.0.01 „ИНТЕГРА”, която се реализира с подкрепата на ОПРЧР, съфинансирана от ЕСФ през периода 2007-2013 г., както и процедура BG161PO001/1.2-02/2011 „Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение” по ОП РР 2007 – 2013 г.

Направлението, финансирано по ОП НОИР е насочено изключително към образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, както и ще допълва мерките за квалификация на педагогическите кадри за работа в мултикултурна среда, отново в рамките на Приоритетна ос 3 “Образователна среда за активно социално приобщаване”. Направлението надгражда операции BG05M2OP001-3.001 „Подкрепа за предучилищното възпитание и подготовка на деца в неравностойно положение“ и BG05M20P001-3.002 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и/или търсещи или получили международна закрила“ и има допълващ ефект по отношение на операции „Подкрепа за успех“ и „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“, които включват дейности като: допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи; провеждане на дейности за педагогическа, психологическа и социална подкрепа на деца от уязвими групи и техните родители; допълнително обучение на ученици по учебни предмети за превенция на обучителни затруднения и/или за преодоляване на системни пропуски при усвояването на учебното съдържание и/или за актуализация на компетентностите с цел успешно полагане на държавния зрелостен изпит по български език и литература; занимания по интереси за стимулиране на творческите изяви и за повишаване на мотивацията за учене; кариерно ориентиране на ученици и др.

С оглед спазване на демаркацията и като част от подкрепата за интеграцията на най-уязвимите групи по процедурата се предвижда да бъдат изпълнявани дейности, включващи подкрепа за подобряване достъпа до заетост, образование, социални и здравни услуги, както и за мерки за развитието на местните общности и преодоляването на негативни стереотипи. По ОП РЧР ще бъдат подкрепяни и инициативи за осигуряване на достъп до образование, до момента, в който децата и учениците се включат в образователния процес. По ОП РЧР няма да бъдат финансирани дейности, осъществяващи се на територията на детската градина или училището, които са част от формалния образователен процес. Услуги, част от образователния процес в детските градини и училищата, в т.ч. превенция на отпадането от училище и др., ще бъдат подкрепяни по линия на ОП НОИР. ОП НОИР ще допълни мерките по ОП РЧР, предоставяйки подкрепа за подобряване достъпа до образование на целевите групи. По този начин подкрепата за уязвимите групи от населението ще включва предоставянето на цялостен „социален пакет”, атакуващ едновременно всички проблеми, възпрепятстващи интеграцията на целевите групи в българското общество.

С цел недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по Направление 2 на настоящата операция и процедури, финансирани по ОП НОИР. В тази връзка проектите по Направление 2 следва да имат единствено допълващ ефект без да дублират и припокриват изпълнението на процедури „Подкрепа за успех“ и „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ и/или националните програми в тази област като. ~~Демаркацията~~ демаркацията ще се осъществява на ниво образователна институция (училище/детска градина), дейности и представители на целевите групи. За целта при изпълнението на проектите ще се прилагат Указания за бенефициентите по процедура чрез директно предоставяне на БФП с интегрирано проектно предложение по

процедура BG05M9OP001-2.056 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ по ОПНОИР - http://opnoir.bg/?go=page&pageId=139 .

7. Индикатори[1]

Всеки кандидат трябва да включи в секция 12 „Индикатори към ОП РЧР“ и секция 13 „Индикатори към ОП НОИР“ във Формуляра за кандидатстване всички или тези от индикаторите за изпълнение и резултат, които ще постигне с изпълнението на конкретния проект.

В рамките на Компонент 2 са предвидени следните индикатори за изпълнение и резултат в контекста на изпълнение на предвидените дейности по ОП РЧР и ОП НОИР:

Индикатори по ОП РЧР[2]:

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ			ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ		
Индикатор	**Мерна единица**	**Целева стойност**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
Роми	брой	4 640	Роми, които при напускане[3] на операцията са започнали да търсят работа, или имат работа, или са ангажирани с образование/обучение или са получили квалификация или са включени в социални и здравни услуги.	брой	4 160
Мигранти[4], участници с	брой	160	Участници в неравностойно	брой	340

[1] Посочват се конкретни изисквания към индикаторите по процедурата, вкл. индикатори, които следва задължително да бъдат включени в проектните предложени, в случай че има такива.

[2] Индикаторите са на ниво процедура за всички допустими кандидати, вкл. и общините Видин и Силистра.

[3] „**При напускане**“ следва да се разбира период до четири седмици след датата на напускане на операцията от страна на участника.

[4] **Мигранти: „Имигрант“** означава лице, предприемащо имиграция. Имиграция е действието, чрез което дадено лице установява своето обичайно местопребиваване на територията на Република България за период, който е или се очаква да

произход от други държави			положение, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа, или имат работа, или са ангажирани с образование/обучение или са получили квалификация или са включени в социални и здравни услуги.		
Други хора в неравностойно положение[5]	брой	240			

Индикатори по ОП НОИР[6]:

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ			ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ		
Индикатор	**Мерна единица**	**Целева стойност**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (включително роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция	брой	900	Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (включително роми), интегрирани в образователната система	брой	720

Всеки индикатор, включен в проектното предложение трябва да бъде количествено определен, с положителна целева стойност, различна от “0”.

В случай че в секция 12 и секция 13 на Формуляра за кандидатстване не са включени задължителните индикатори за изпълнение и резултат и/или заложената целева стойност на

бъде най-малко дванадесет месеца, като преди това лицето е пребивавало обичайно в друга държава-членка на ЕС или трета страна;

[5] Този показател се отнася до хора в риск от социално изключване. Такъв риск възниква, когато по редица причини даден индивид или група е изправен пред затруднения или дискриминация в определени аспекти от ежедневния живот. Например хора без квалификация и с нисък образователен ценз – „изключени“ от възможността да упражняват дейност, която да им носи доходи; бивши затворници, лекуващи се наркозависими лица, представители на етнически малцинства, пристигнали наскоро имигранти с лоши езикови умения — всички те са пример за уязвими групи в неравностойно положение, които са застрашени от социално изключване и от бедността, която го съпътства.

[6] Индикаторите по ОПНОИР са на ниво процедура за всички допустими кандидати, вкл. и общините Видин и Силистра.

индикаторите е нула, оценителната комисия ще изиска от кандидата пояснителна информация.

В случай че е приложимо и тези индикатори не са попълнени от страна на кандидата, същите ще бъдат попълнени служебно от Оценителната комисия.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата

Общият бюджет на **втори прием** по интегрираната процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Компонент 2 е **3 180 000, 00 лв,** от които:

- **по ОП РЧР ~~– 30 000 000~~ 2 400 000,00 лв.**
- **по ОП НОИР - ~~5 571 524,76~~ 780 000,00 лв.**

Управляващите органи на ОП РЧР и ОП НОИР си запазват правото да увеличават, намаляват и/или направят преразпределение на средствата, при необходимост!

Преразпределение на посочените средства е обвързано и с промяна в процентното съотношение на индикаторите за изпълнение и резултат, спрямо общата им стойност по операцията!

Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по втори прием по Компонент 2	**Средства от ЕСФ**	**Национално съфинансиране**
ОП РЧР ~~– 30 000 000,00~~ 2 400 000,00 лв.	~~25 500 000~~ 2 040 000,00 лв.	~~4 500 000~~ 360 000,00 лв.
ОП НОИР - ~~5 571 524,76~~ 780 000,00 лв.	~~4 735 796,05~~ 663 000,00 лв.	~~835 728,71~~ 117 000,00 лв.

8.1. Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект

Максималният размер на заявената безвъзмездна финансова помощ за всеки конкретен проект (ОП РЧР + ОП НОИР) по интегрираната процедура чрез директно предоставяне „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 2 **е до 1 590 000 лева.**

За финансиране на мерките по ОП РЧР:

- **Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ – 100 000 лева;**
- **Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ - 1 200 000 лева.**

В случаите на приложимост на Регламент (ЕО) № 1407/2013, максималният размер на помощта е 391 166 лв.

За финансиране на мерките по ОП НОИР:

- **Няма минимални прагове** за финансиране по ОП НОИР;
- **Максималният размер** на безвъзмездната финансова помощ за мерките подкрепяни по ОП НОИР е в размер на **390 000 лева**.

8.2. Процент на съфинансиране

По процедурата **не се изисква** съфинансиране от кандидатите/партньорите.

9. Допустими кандидати

9.1 Допустими кандидати по втори прием на Компонент 2 на интегрираната процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са **общините на ~~39~~ 2 града от ~~1-во~~ 2-ро ~~до~~ и 3-то йерархично ниво** от националната полицентрична система, съгласно НКПР 2013-2025 г, които имат сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ **по процедура BG16RFOP001-1.001-0391 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие”, приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” на ОПРР 2014-2020 г, с включени мерки за изграждане на социални жилища**:

№	Наименование на населеното място	Код, съгласно Националния регистър на населените места
	Йерархично ниво 2	

1.	Видин	10971
	Йерархично ниво 3	
2.	Силистра	66425

№	Наименование на населеното място	Код, съгласно Националния регистър на населените места	№	Наименование на населеното място	Код, съгласно Националния регистър на населените места
Йерархично ниво 1			19	Дупница	68789
1	София	68134	20	Казанлък	35167
Йерархично ниво 2			21	Карлово	36498
2	Благоевград	04279	22	Кърджали	40909
3	Бургас	07079	23	Кюстендил	41112
4	Варна	10135	24	Ловеч	43952
5	Велико Търново	10447	25	Лом	44238
6	Видин	10971	26	Монтана	48489
7	Плевен	56722	27	Пазарджик	55155
8	Пловдив	56784	28	Панагюрище	55302
9	Русе	63427	29	Перник	55871
10	Стара Загора	68850	30	Петрич	56126
Йерархично ниво 3			31	Разград	61710
11	Асеновград	00702	32	Свищов	65766
12	Велинград	10450	33	Силистра	66425
13	Враца	12259	34	Сливен	67338
14	Габрово	14218	35	Смолян	67653
15	Горна Оряховица	16359	36	Търговище	73626
16	Гоце Делчев	17395	37	Хасково	77195
17	Димитровград	21052	38	Шумен	83510
18	Добрич	72624	39	Ямбол	87374

Кандидатите по Компонент 2 трябва да имат сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 за изпълнение на дейности с включени мерки за изграждане на социални жилища, както и приет от Общинския съвет актуализиран Общински план за интеграция на ромите и други лица в неравностойно положение.

В случай че проектното предложение на дадена община не е придружено с актуализиран общински план за интеграция на ромите и други лица в неравностойно положение на общината ~~за периода след 2015 г~~, проектното предложение няма да бъде оценявано и ще бъде върнато за корекции и представяне на необходимите документи.

За дейностите по ОП НОИР:

При кандидатстване по настоящата процедура, конкретни бенефициенти, които изпълняват проекти по процедури **BG05M2OP001-3.001** „Подкрепа за предучилищното

образование и подготовка на деца в неравностойно положение“ и **BG05M2OP001-3.002** „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и на учениците, търсещи или получили международна закрила“, следва да опишат как ще се разграничават проектите, ако същите се застъпват в периода на изпълнение и как ще се надграждат вече приключили проекти и как ще се допълват по отношение на операции „Подкрепа за успех“ и „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“.

9.1.1 Общи изисквания за допустимост на кандидатите по ОП РЧР и ОП НОИР:

Кандидатът за получаване на безвъзмездна финансова помощ към момента на кандидатстване подава Декларация на кандидата (Приложение I към Условията за кандидатстване) и Декларация за съответствие и идентичност (Приложение Ib към Условията за кандидатстване).

Обстоятелствата, описани в декларациите, се декларират от лицето, което представлява кандидата.

Декларацията на кандидата (Приложение I към Условията за кандидатстване) и Декларацията за съответствие и идентичност (Приложение Ib към Условията за кандидатстване), не може да бъдат подписвани от упълномощени лица.

Управляващите органи на ОП РЧР и на ОП НОИР ще извършат документална проверка на декларираните от одобрените кандидати обстоятелства преди сключването на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, както следва:

1. с официални документи, издадени от съответните компетентни органи за обстоятелствата, за които такива документи се издават, като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление.

2. с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

9.2 Кандидатите по настоящата процедура трябва да отговарят и на следните условия:

9.2.1 В съответствие с изискването на чл. 24, ал. 2 от ПМС 162/05.07.2016 г. кандидатите по настоящата процедура трябва **да докажат административен, финансов и оперативен капацитет.**

Административен капацитет – Екипът за управление и изпълнение на проекта следва да бъде съобразен със спецификата и обема на заложените дейности.

За доказване на административен капацитет, конкретният бенефициент следва да посочи информация в т. 16.1 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване. Необходимо е да бъдат

детайлно описани изискванията за квалификациите и отговорностите за съответните позиции на ръководителя на проекта, както и на останалите членове на екипа. Всеки от тях следва да има опит в организацията и/или управлението/изпълнението на сходен тип дейности и/или проекти, съответно **минимум една години за ръководител** и опит в организация и управление/изпълнение на сходен тип дейности и/или проекти за останалите членове на екипа. Във Формуляра за кандидатстване **не следва** да се посочват конкретни имена и контакти на членовете на екипа.

Точка 14 „Екип“ от Формуляра за кандидатстване **не се попълва** към момента на кандидатстване по настоящата процедура.

В екипа за управление на проекта трябва задължително да бъде включен координатор, който да е отговорен за дейностите по ОП НОИР.

Финансов капацитет – Кандидатът следва да може да осигури необходимото финансиране за изпълнение на дейностите по проекта.

Това обстоятелство се проверява служебно от оценителния екип към момента на кандидатстване в Закона за държавния бюджет. Счита се, че конкретният бенефициент разполага с необходимия финансов капацитет ако утвърдените разходи по бюджета на общината за текущата финансова година, са **по-високи от 20 %** от размера на исканата БФП.

Оперативен капацитет – Кандидатът следва да има **опит поне 1 година** в управление/изпълнение на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение. Информацията следва да обхваща не повече от 3 проекта, изпълнени през последните 5 години.

За доказване на оперативен капацитет, кандидатът следва да посочи информация в т. 16.2 във Формуляра за кандидатстване.

Към момента на кандидатстване, кандидатите - общини, следва да представят и копие от Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура.

10. Допустими партньори

ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЧРЕЗ ДИРЕКТНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ, ПАРТНЬОРСТВОТО Е ЗАДЪЛЖИТЕЛНО И ПО ДВЕТЕ ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ!

„Партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които участват съвместно с кандидата в подготовката и/или техническото изпълнение на проекта или на предварително заявени във формуляра за кандидатстване дейности от проекта и разходват средства от безвъзмездната финансова помощ по проекта.

Всеки кандидат, следва да представи **Решение на Общинския съвет** за одобряване на сключено от съответния общински съвет споразумение за сътрудничество с партньора/ите по проекта **съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА** (Приложение VI от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване)**. Това изискване е приложимо и в случай, че партньор по проекта също е община за дейностите по ОП РЧР.**

За целите на партньорството, допустимият кандидат, в лицето на съответната община, следва да представи доказателства към момента на кандидатстване, че всеки партньор е избран на база **публична и прозрачна процедура за избор**, гарантираща свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недискриминация на всички организации, които биха желали да участват в изпълнението на проекта като партньори (прессъобщения, публикуване на информацията на официалната интернет страница на общината, регионални/местни медии, покана до всички училища и детски градини на територията на общината и т.н.).

Това изискване **не е приложимо** в случаите на **партньорство между общини, между община и асоцииран партньор**, но остава приложимо по отношение на останалите допустими партньори в рамките на същия проект за дейностите по двете оперативни програми.

Съответната община-кандидат, следва да представи обосновка, относно избора на всеки партньор във връзка с притежавания капацитет да изпълнява дейностите в съответствие с предвиденото разпределение по проекта.

В случаите на **партньорство на общината с училищата и детските градини (за дейностите по ОП НОИР)** общината следва да включи в проекта училища и детски градини на база идентифицираните и анализирани нужди на целевите групи, като за целта представи съответни доказателства – покана до всички държавни и общински училища и детски градини на територията на общината, ред за избор за участие в проекта, анализирани и идентифицирани нужди.

За **партньори ЮЛНЦ за дейностите по ОП НОИР**, същите следва да бъдат избрани, съгласно глава 8 от ЗМСМА, чрез публично оповестена покана на интернет страницата на общината, чрез недискриминационна и прозрачна процедура, доказателства за провеждането на която се представят заедно с проектното предложение.

ВАЖНО! Допустимо е една неправителствена организация да бъде партньор само в едно проектно предложение, като може да изпълнява дейности, както следва:

1. само по ОП РЧР или

2. само по ОП НОИР или

3. по двете оперативни програми.

В случай на опция 3, партньорът следва да отговаря на изискванията на двете оперативни програми като задължително се описва капацитета му за изпълнение на заложените дейности за всяко едно от съответните направления.

Тези обстоятелства следва да се удостоверят с декларацията на партньора.

В случай че община участва в изпълнението на даден проект **единствено** в качеството си на партньор (за дейностите по ОПРЧР), то тогава **не е необходимо** да има приет от Общинския съвет Общински план за интеграция на ромите **и други лица в неравностойно положение**. ~~2015-2020 г.~~

Партньорствата, създадени за целите на тази схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, **не е необходимо** да бъдат регистрирани в съда.

Допустими партньори за дейностите по ОП РЧР:

1. Неправителствени организации;
2. Центрове за информация и професионално ориентиране;
3. Читалища;
4. Работодатели[7] (съгласно КТ);
5. Доставчици на социални[8] и здравни услуги[9];
6. Социални предприятия[10] и кооперации на хора с увреждания[11];
7. Обучителни организации и институции[12];
8. Общини;

[7] Под „**работодател**“ се разбира всяко физическо лице, юридическо лице или негово поделение, както и всяко друго организационно и икономически обособено образувание (предприятие, учреждение, включително община, организация, кооперация, стопанство, заведение, домакинство, дружество и други подобни), което самостоятелно наема работници или служители по трудово правоотношение, включително за извършване на надомна работа и работа от разстояние и за изпращане за изпълнение на работа в предприятие ползвател.

[8] **"Доставчици на социални услуги"** са вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане лица съгл. чл. 18, ал.1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане (в сила до 01.07.2020 г.) и съгл. чл. 30 от Закона за социални услуги (в сила от 01.07.2020 г.). След влизане в сила на Закона за социалните услуги, доставчиците на социални услуги са длъжни да се лицензират по реда на закона и предприемат действия за привеждане на предоставяните от тях социални услуги в съответствие с неговите изисквания;

[9] „**Доставчици на здравни услуги**“ по настоящата процедура са всички лечебни и здравни заведения, предоставящи здравни услуги като: диагностика, лечение и рехабилитация на болни; дейности, представляващи медицинско наблюдение, дейности, свързани с профилактика на болести и ранно откриване на заболявания, както и мерки за укрепване и опазване на здравето.

[10] За целите на настоящата процедура „**социално предприятие**“ означава предприятие, независимо от правната му форма, което:
а) в съответствие със своя учредителен договор, устав или друг правен документ за създаването му, има за основна цел постигането на измеримо, положително социално въздействие, а не генерирането на печалба за своите собственици, членове и акционери, и което:
(i) предоставя услуги или стоки, които генерират социална възвръщаемост и/или
(ii) използва метод за производство на стоки или услуги, който въплъщава неговата социална цел;
б) използва своята печалба на първо място за постигането на основната си цел и е въвело предварително определени процедури и правила относно всяко разпределяне на печалба между акционери и собственици, което гарантира, че това разпределяне не накърнява основната цел; и
в) се управлява по предприемачески, отчетен и прозрачен начин, по-специално чрез включване в управлението на работници, клиенти и заинтересовани страни, засегнати от стопанската му дейност;

[11] Съгласно чл. 28, ал 1 от Закона за интеграция на хората с увреждания.

[12] За целите на настоящата процедура под „**обучителни организации**“ ще се разбира организации, които са регистрирани по реда на Закона за ПОО.

За изпълнение на дейностите, които ще се финансират по ОП РЧР, партньорството с поне една неправителствена организация и един работодател е задължително. Допустимо е наличието на повече партньори. Допустимо е партньорството между общини.

В случай че при провеждане на процедурата за избор на партньори, не бъде избран или не се яви работодател, който да участва в подготовката и изпълнението на проекта, съответната община – конкретен бенефициент, може да участва и в качеството си на работодател по Направление 1 от настоящата интегрирана процедура.

Допустими партньори за дейностите по ОП НОИР:

1. Държавни и общински детски градини;
2. Държавни и общински училища;
3. Юридическите лица с нестопанска цел, определени за извършване на обществено полезна дейност, избрани в съответствие с глава 8 от ЗМСМА.

За изпълнение на дейностите, които ще се финансират по ОП НОИР от настоящата процедура, партньорството с поне едно училище и/или една детска градина е задължително!

С цел недопускане на двойно финансиране, партньори – училища, детски градини, ЮЛНЦ, които изпълняват проекти по процедури BG05M2OP001-3.001 „Подкрепа за предучилищното образование и подготовка на деца в неравностойно положение“ и BG05M2OP001-3.002 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и на учениците, търсещи или получили международна закрила“ при кандидатстване по настоящата процедура следва да опишат как ще се разграничават проектите, ако същите се застъпват в периода на изпълнение и как ще бъдат надграждани вече приключилите проекти. Партньорите - държавни или общински училища и детски градини, които участват в изпълнението на проекти по процедури „Подкрепа за успех“ и „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ по ОП НОИР при кандидатсване по тази процедура описват как ще се разграничават и надграждат проектите, когато същите се застъпват в периода на изпълнение.

10.1 Общи изисквания за допустимост на партньора/ите по ОП РЧР и ОП НОИР:

Във връзка с тези изисквания, към момента на кандидатстване, партньорите попълват и представят - Декларация на партньор/асоцииран партньор (Приложение III - само за партньори бюджетни организации и асоциирани партньори или Приложение II - за всички останали партньори, които не са бюджетни организации), папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване.

Изискванията са задължителни за партньора/-ите.

Обстоятелствата се декларират от **всички лица, които са овластени да представляват партньора,** независимо дали го представляват заедно и/или поотделно, и са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, или са определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване. **Декларацията не може да бъде подписвана от упълномощени лица.**

Преди сключване на административния договор декларираните обстоятелства се доказват и се извършва проверка от **Управляващите органи на ОП РЧР и на ОП НОИР**, относно същите:

1. с официални документи, издадени от съответните компетентни органи за обстоятелствата, за които такива документи се издават, като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление.

2. с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

10.2 Партньорът/ите по настоящата процедура трябва да отговарят и на следните условия:

<u>Финансов капацитет</u> – Всички партньори **са длъжни да разходват средства по проекта** (ПМС 162/2016 г, т.5 от Допълнителните разпоредби) и трябва да докажат, че разполагат с финансов капацитет.

Партньорът/ите разполагат с финансов капацитет:

- Когато **партньорите са различни от общини и не са новосъздадени организации**, се извършва служебна проверка в Националния статистически институт (НСИ) на данните от счетоводния баланс на организацията за последната финансова година (текуща печалба/загуба, стойност на собствения капитал и стойност на актива). В случай че партньорите не са представили в НСИ финансови отчети за предходната финансова година, следва да се приложи счетоводният баланс в ИСУН 2020 на етап подаване на проектно предложение.

- Когато **партньорът е новорегистрирана/новосъздадена** през текущата година организация, следва да приложи в ИСУН 2020 Счетоводен баланс за периода от регистрацията на партньора до последната дата на месеца, предхождащ месеца на кандидатстване.

За **партньори – ЮЛНЦ** по ОП НОИР финансовият капацитет се доказва с приложен счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите за текущата и за предходната година.

В случай че проектното предложение е подадено през месец януари на текущата календарна година, то партньорите по ОП НОИР следва да приложат счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите за двете предходни години.

Финансовият капацитет се изчислява на база Методика за оценка на финансовия капацитет на партньорите по процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 2, финансирана по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 (папка „Приложение за информация“ към Условията за кандидатстване).

- Когато **партньорът е община** - това обстоятелство се проверява служебно от оценителната комисия в Закона за държавния бюджет. Счита се, че организацията разполага с необходимия финансов капацитет, ако утвърдените разходи по бюджета на общината за текущата година са по-високи от размера на средствата (БФП), които ще разходва партньорът по проекта.

- Когато **партньорът е второстепенен разпоредител с бюджетни средства** - следва да представи писмо за подкрепа (в свободна форма) от съответния първостепенен разпоредител или друг документ, от който се потвърждава/доказва, че утвърдените им разходи по бюджета за текущата година, са по-високи от размера на исканата БФП, която ще разходва партньора. Счита се, че организацията разполага с необходимия финансов капацитет, ако утвърдените разходи по бюджета на второстепенния разпоредител за текущата година са по високи от размера на исканата БФП, която ще разходва партньорът.

Когато **партньори са държавни и общински училища и детски градини**, същите следва да представят документ от съответния първостепенен разпоредител, от който се потвърждава/доказва, че утвърдените им разходи по бюджета за текущата година, са по-високи от размера на исканата БФП, която ще разходват. Счита се, че организацията разполага с необходимия финансов капацитет, ако утвърдените разходи по бюджета на второстепенния разпоредител за текущата година са по-високи от размера на исканата БФП, която ще разходват.

Оперативен капацитет – Всеки партньор следва да има **поне 1 година опит** в управление/изпълнение на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение. В случай, че партньорът притежава опит в изпълнение на проекти, информацията следва да обхваща не повече от 3 проекта, изпълнени през последните 5 години.

За доказване на оперативен капацитет на партньорът/ите следва да се посочи информация в т. 16.3 и т. 16.4 от Формуляра за кандидатстване. Опитът на партньора/ите се описва за всеки един партньор поотделно.

Организациите, които са партньор следва да опишат и оперативния си капацитет за изпълнение на проекти на местно ниво. Доказване на оперативен капацитет става с подходящи за целта документи – брой заети лица и трудови договори на наетите по места лица, договори за ползване/наем на местни офиси и оборудване, договори за партньорски проекти със съответния бенефициент, други доказателства по целесъобразност.

10.3. <u>Специфични изисквания за допустимост на партньора/ите за дейностите по ОП РЧР:</u>

1. Партньорът е лице, със самостоятелна правосубектност, регистрирано и имащо право да осъществява дейност на територията на Република България в съответствие с действащото българско законодателство (**неприложимо за партньори общини**).

2. Партньорът отговаря на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013 (**неприложимо за партньори общини**). Данните за получените предходни минимални помощи следва да бъдат надлежно посочени от партньорите в Декларация за получените минимални и държавни помощи (Приложение IV към папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване). Декларацията за минимални помощи се представя от партньорите на етап кандидатстване и впоследствие, в случай на одобрение на проектното предложение – преди сключване на договора за безвъзмездна финансова помощ.
Към момента на оценка проверката за допустимост по отношение на Регламент (ЕС) № 1407/2013, ще се извършва на база посочените данни в Декларация за получените минимални и държавни помощи. Оценителната комисия ще провери на етап оценка на административно съответствие и допустимост дали партньорът не попада в забранителния режим на Регламент (ЕС) № 1407/2013. Всички други обстоятелства, свързани с изискванията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 се приемат на декларативен принцип. Подробна проверка на декларираните обстоятелства ще се извършва преди сключването на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
За да удостоверят, икономическата си дейност, всички партньори по процедурата следва да посочат във Формуляра за кандидатстване в раздел 3 „Данни за партньори“, „Код на организацията по КИД 2008“ и „Код на проекта по КИД 2008“, както и да декларират това обстоятелство в Приложение III - Декларация за минимални и държавни помощи.
За определяне на допустимостта съгласно посочения критерий се използва Класификация на икономическите дейности КИД-2008.

3. Партньорът е вписан в регистъра на Агенцията за социално подпомагане (АСП) като доставчик на социални услуги (когато е приложимо) по реда на Закона за социално подпомагане (ЗСП).

3.1. В случай че партньорът ще предоставя социална услуга за деца/ ще участва в предоставяне на социална услуга за деца е необходимо да има лиценз за съответната социална услуга, издаден от председателя на ДАЗД, и да е вписан в регистъра на АСП въз основа на лиценза от ДАЗД за съответната социална услуга.

4. В случай че партньорът ще извършва обучение по професионална квалификация, същият следва да притежава активна лицензия от НАПОО за професиите и/или специалностите, по които ще провежда обучението. Това обстоятелство ще се проверява служебно от оценителната комисия.

5. В случай че партньорът ще извършва професионално информиране и консултиране, същият следва да притежава активна лицензия за професионално ориентиране, издадена от НАПОО. Това обстоятелство ще се проверява служебно от оценителната комисия.

6. Партньорът е вписан в регистъра на Агенция за хората с увреждания в случай, че е кооперация на хора с увреждания. Това обстоятелство ще се проверява служебно от оценителната комисия.

10.4. Специфични изисквания за допустимост на партньорите за дейностите по ОП НОИР:

1. Партньори, които изпълняват проекти по процедури BG05M2OP001-3.001 „Подкрепа за предучилищното образование и подготовка на деца в неравностойно положение“ и BG05M2OP001-3.002 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и на учениците, търсещи или получили международна закрила“ по ОП НОИР, както и по Компонент 1 на интегрираната процедура между двете оперативни програми, при кандидатстване по настоящата процедура следва да опишат как ще се разграничават проектите, ако същите се застъпват в периода на изпълнение и как ще бъдат надграждани вече приключилите проекти. Партньорите - държавни или общински училища и детски градини, които участват в изпълнението на проекти по процедури „Подкрепа за успех“ и „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ по ОП НОИР при кандидатсване по тази процедура описват как ще се разграничават и надграждат проектите, когато същите се застъпват в периода на изпълнение. Това обстоятелство се описва в т.16.3 от Формуляра за кандидатстване.

Кандидатите и техните партньори трябва да имат предвид, че при попълване на декларациите – Приложение I, Приложение II и Приложение III за партньори и т.16.13 от Формуляра за кандидатстване за кандидата - община, следва да декларират, че „дейностите, за които кандидатствам не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма.“

2. С цел изпълнение изискването за оперативен капацитет на партньорите по ОП НОИР се признава такъв на самия партньор, а не само на членовете на неговия екип.

10.1 Допустими асоциирани партньори[13]

При подготовката и изпълнението на интегрираните проектни предложения по настоящата процедура е задължително да бъдат включени асоциирани партньори.

10.1.1. Допустими асоциирани партньори по ОП РЧР:

1. Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето **и техните звена (дирекции)**;

2. Регионални здравни инспекции;
3. Областни администрации;
4. Неправителствени организации;
5. Министерство на образованието и науката.

В проектното предложение като задължителни асоциирани партньори трябва да бъдат включени Агенция по заетостта, Агенция за социално подпомагане и Регионална здравна инспекция.

10.1.2. Допустими асоциирани партньори по ОП НОИР:

1.Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето **и техни звена (дирекции)**;
2.Регионални здравни инспекции;
3.Областни администрации;
4.Юридическите лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност;
5.Министерство на образованието и науката.

В проектното предложение като задължителен асоцииран партньор трябва да бъде включено Министерство на образованието и науката.

Асоциираните партньори към момента на кандидатстване подават Декларация на партньора и асоциирания партньор (Приложение III от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване).

[13] „Асоциирани партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техните обединения, които са заинтересовани от реализирането на проекта и участват в изпълнението на дейностите по него, но не разходват средства от безвъзмездната финансова помощ.

УО на ОП РЧР изисква декларацията от съответните администрации (Министерство на образованието и науката, Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане и Държавна агенция за закрила на детето) **по служебен път**.

10.1.3. Общи изисквания към асоциираните партньори по ОП РЧР и ОП НОИР:

Ролята на асоциираните партньори следва да бъде определена в зависимост от целите и визията на общината за решаване на идентифицираните проблеми в рамките на инструментариума, който се предлага чрез интегрираната процедура, финансирана по ОП РЧР и ОП НОИР.

В т. 16.4 и 16.5 от Формуляра за кандидатстване следва да се посочат всички асоциирани партньори, включени в проектното предложение като се опише приносът на всеки един в изпълнението на проекта. В случай, че асоциираните партньори участват в изпълнението на дейност/и по проекта, това следва да бъде описано и в конкретната дейност.

В случай че дадена община не е заложила в своето проектно предложение минимално изискуемите задължителни асоциирани партньори, то проектното предложение няма да бъде оценявано и ще бъде върнато за корекции.

10.2 Изпълнители

На основание чл. 49, ал. 1 от ЗУСЕСИФ бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ може да възлагат на изпълнители – външни за тях лица, дейности по изпълнението и/или по управлението на проект, когато това е предвидено в него за съответната дейност.

Изборът на изпълнители е предмет на правилата, посочени в Глава четвърта „Специални правила за определяне на изпълнител от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ“ на ЗУСЕСИФ или Закона за обществените поръчки (ЗОП) и Правилника за неговото прилагане (ППЗОП). Избраните изпълнители **не са партньори** по проектите.

Конкретният бенефициент е длъжен да сключи договорите с изпълнители до 12 месеца от изтичането на срока, предвиден за неговото сключване. Неспазването на посочения срок може да доведе до едностранно прекратяване от страна на Ръководителите на УО на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (чл.39, ал.4 от ЗУСЕСИФ).

11. Дейности, допустими за финансиране

Дейностите, предвидени за изпълнение в рамките на интегрираното проектно предложение, следва да гарантират постигането на целта на настоящата процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

По настоящата процедура, подкрепата за изпълнение на социални дейности е обвързана с интервенциите в социална инфраструктура. Операцията ще окаже **допълваща подкрепа чрез т.нар. „меки мерки“** за предвидените за финансиране от страна на ОП РР група дейности „Социална инфраструктура“ във връзка с мерките за осигуряване на **социални жилища** за настаняване на допустимите целеви групи от населението.

В рамките на всеки проект задължително се изпълняват дейности за информация и комуникация. Дейностите по информация и комуникация трябва да отговарят на условията и изискванията описани в Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020, публикувани на интернет страниците на Управляващите органи на ОП РЧР и ОП НОИР.

Кандидатите **не трябва** да описват в проектното си предложение дейностите за информация и комуникация и дейностите за организация и управление, наред с преките дейности по проекта, а с подписването на формуляра за кандидатстване се задължават да ги изпълняват.

Допустимите дейности трябва да са в съответствие с хоризонталните принципи по ОП РЧР и ОП НОИР и да не се допуска дублиране на финансиране на едни и същи дейности от различни източници.

Всички дейности по проектите задължително трябва да са в съответствие с областните стратегии и актуализираните общински~~те~~ планове за интегриране на ромите и други лица в неравностойно положение, ~~и~~с~~ъ~~ общинските стратегии за развитие на социалните услуги ~~и да подпомагат тяхното изпълнение~~, както и с Плана за действие за периода 2021-2022 г. за изпълнение на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 г.

При подготовката на проектното си предложение, общината следва да разработи и да опише механизма за участие на общността в изпълнението и мониторинга на дейностите по проекта. Едни и същи лица, представители на целевата група не могат да са потребители на едни и същи услуги, включително предлагани и по настоящата процедура, без значение от източника на финансиране. При установяване на такива случаи на етап изпълнение, предвидената сума по проекта ще бъде изискана за възстановяване пропорционално на лицата, ползватели на услугата.

Във Формуляра за кандидатстване, т.10 и т.11 „План за изпълнение/Дейности по проекта“ в поле „Начин на изпълнение“ следва подробно да се опишат предвидените общи стойности по пера (разбивка по видове разходи като описание и сума). В това поле следва

да се опишат методите и средствата за изпълнението на дейността, както и да се обосноват разходите, които са заложени в полето „Стойност“ за съответната дейност.

~~Всяка~~ Допустима **община-бенефициент може да подаде за финансиране само едно интегрирано проектно предложение в рамките на втори прием по настоящата процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.**

Съгласно актуализираните Насоки за кандидатстване по процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) 2014-2020“ на ОПРР от месец януари 2018 г. конкретните бенефициенти по процедурата следва да извършат актуализация на Инвестиционните си програми веднъж през 2018 г. и по два пъти през следващите години. Актуализациите могат да доведат до включване на нови проектни идеи за финансиране по процедурата, включително за изграждане на социални жилища по група дейности „Социална инфраструктура“.

В тази връзка е възможно община-конкретен бенефициент, която на първоначален етап за одобрение на инвестиционната си програма не е заявила намерение за инвестиции в услугите по предоставяне на социални жилища, да предвиди финансиране на такива на по-късен етап, преди да е кандидатствала за финансиране по ОП РЧР и ОП НОИР.

Планираните за изпълнение дейности ще бъдат финансирани по ОП РЧР и ОП НОИР, само ако са сред допустимите съгласно настоящите Условия за кандидатстване и е наличен сключен договор за финансиране изграждането на социални жилища по процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“, ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ по ОПРР.

С цел потвърждаване съответствието на включените в проектното предложение по настоящата процедура мерки и дейности, попадащи в обхвата на ОП РЧР и ОП НОИР със заявените за финансиране и одобрени в рамките на сключения договор между КБ и ОП РР дейности, **към момента на кандидатстване, всеки кандидат трябва да попълни Декларация за съответствие и идентичност (ПРИЛОЖЕНИЕ Ib).**

Към момента на кандидатстване, кандидатите - общини, следва да представят и копие от Решение на Общинския съвет за подаване на интегрирано проектно предложение по конкретната процедура.

Няма да бъдат финансирани от страна на ОП РЧР и ОП НОИР услуги за реализация на предвидени „меки мерки“ от общините, извън обоснованите такива в договорите им с УО на ОПРР по процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“, ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

I. Направление „Подобряване достъпа до заетост”:

Допустими дейности по ОП РЧР:

1. Активиране на икономически неактивни лица – допустими са дейности свързани с идентифициране и съдействие за регистрация в дирекция „Бюро по труда”.

2. Посредничество[14] за намиране на работа – допустими са дейности свързани с информиране и/ или консултиране на търсещите работа лица и на работодателите; насочване за включване в професионални обучения; подкрепа за формиране на трудови навици чрез включване в субсидирана заетост; мотивиране за активно поведение на пазара на труда; съдействие за намиране на подходяща работа, насочване към интервю с работодател за конкретно работно място.

3. Професионално информиране и консултиране; психологическо подпомагане - допустими са дейности свързани с подпомагане на лицата от целевата група при избор на подходяща професия/специалност, съобразно психофизическите особености и личностните им интереси; избор на кариерно развитие; избор на подходящо обучение, включително обучаващи институции; психологическо подпомагане (техники за справяне със стреса и повишаване самооценката, придобиване на умения за успешно справяне на работното място и/или адаптиране към работните условия и др.).

4. Мотивиране за активно поведение на пазара на труда - допустими са дейности свързани с мотивационни обучения, стимулиране и насочване на лицата към придобиване на умения за активно поведение на пазара на труда, вкл. към придобиване на професионална квалификация и/или включване в заетост.

Разходите за едно лице, включено в мотивационно обучение са в размер на 80 лв. за 30 учебни часа.

5. Предоставяне на обучение за придобиване на професионална квалификация или ключова компетентност:

5.1. Обучения за придобиване на професионална квалификация:
Професионалното обучение се осъществява в съответствие с изискванията на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и се удостоверява със съответните документи съгласно чл. 38, ал. 2 и ал. 3 от ЗПОО. Допустимо е обучението единствено по професии и специалности включени в Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката: https://www.mon.bg/?go=page&pageId=2&subpageId=295;

[14] Условията и реда за извършване на **посредническа дейност** по наемане на работа са регламентирани в Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и Наредбата за условията и реда за извършване на посредническа дейност по наемане на работа (НУРИПДНР).

Максимално допустимата стойност на безвъзмездната финансова помощ за един обучаем за придобиване на професионална квалификация не може да надхвърля:
- за първа степен, с продължителност не по-малка от 300 учебни часа – 600 лв.;
- за втора степен, с продължителност не по-малка от 660 учебни часа – 1200 лв.;
- за трета степен, с продължителност не по-малка от 960 учебни часа - 1800 лв.;
- за част от професия по първа квалификационна степен, с продължителност не по-малка от 200 учебни часа – 400 лв.;
- за част от професия по втора квалификационна степен, с продължителност не по-малка от 300 учебни часа – 600 лв.;
- за част от професия по трета квалификационна степен, с продължителност не по-малка от 600 учебни часа – 1125 лв.;

5.2 Обучения по ключови компетентности.
Изборът на лица за включване в обучение за съответната ключова компетентност следва да се извърши след провеждане на входящ тест от обучаващата организация/институция за определяне на нивото. При по-голям брой лица (например повече от 15 лица), включени в обучение, лицата следва да бъдат разпределени по групи в зависимост от вида обучение за постигане на максимална ефективност.

Максимално допустимата стойност на безвъзмездната финансова помощ за един обучаем за обучение за придобиване на ключови компетентности не може да надхвърля:
- за обучение по ключова компетентност 1 „Общуване на роден език“ и с продължителност не по-малка от 16 учебни часа - 70 лв.;
- за обучения по ключова компетентност 2 „Общуване на чужди езици” и с продължителност не по-малка от 300 учебни часа и три нива на обучение – 700 лв.;
- за обучения по ключова компетентност 4 „Дигитална компетентност” и с продължителност не по-малка от 45 учебни часа – 250 лв.;

В случай че се предвиждат обучения за лицата от целевата група се допуска едно лице да бъде включено само в едно обучение по професионална квалификация или само в едно обучение по ключови компетентности, или в по едно обучение и от двата вида.

6. Наемане на трудови медиатори, мениджъри на случай и психолози - допустими са дейности свързани с мотивиране на безработните за ползване на социална, здравна, образователна и психологическа подкрепа; оказване на посредничество между безработните и институциите, допълващи по ефективен начин посредническите услуги, предоставяни от Бюрата по труда като асоцииран партньор в рамките на настоящата процедура за директно предоставяне.

7. Включване в стажуване или чиракуване:

Стажът е структуриран модел за придобиване на знания, умения и трудови навици в реална работна атмосфера. Стажуването е изпълнение на работа под надзора на определено от работодателя лице - **наставник**, с цел усвояване на практически умения по придобитата професия или специалност.

Чиракуването е обучение на конкретно работно място, редувано с обучение в образователната система. Придобиването на професионална квалификация по този начин се явява подходяща форма за обучение на младежите, които са останали без необходимото образование. Работодателят е длъжен по време на чиракуването да осигури обучение на наетото лице на конкретното работно място от **наставник**. Всеки наставник може да отговаря за максимум 7 лица – представители на целевата група.

Наставникът ще подпомага лицата включени в стажуване и чиракуване за период до 6 месеца. Наставникът трябва да отчете минимум 40 часа месечно като наставник, за да получи съответно възнаграждение за това.

Наставник може да бъде лице от същото предприятие, което притежава квалификация по същата или сходна професия, по която ще се провежда чиракуването и стажуването, и **не по-малко от три години** трудов стаж или професионален опит по тази професия.

Отношенията между работодателя и наставника се уреждат с нов трудов договор/заповед или допълнително споразумение към съществуващ такъв, в което се определят разпределението на работното време и всички други условия за изпълнение на наставничеството.

8. Насърчаване на самостоятелната заетост - допустими са дейности свързани с активиране, насърчаване и предоставяне на възможност на безработни лица и хора в неравностойно положение, попадащи в обхвата на целевата група по настоящата процедура да участват пълноценно в икономическия живот на страната, посредством насърчаването им за стартиране на самостоятелната стопанска дейност. Допустими са дейности по индивидуално консултиране относно регистриране, възможности за финансиране, стартиране и управление на самостоятелната стопанска дейност по ЗНЗ и ЗМСП.

9. Включване в заетост:
Тази мярка е насочена към наемане[15] на безработни лица[16] и неактивни лица[17] от целевата група на длъжности, попадащи в обхвата на единични групи професии от 2 до 9 клас според

[15] **Наети лица** са лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда и в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител, по силата на които правоотношения те получават възнаграждение в пари или натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа, независимо дали договорът за наемане е постоянен или временен, на пълно или непълно работно време.
[16] **„Безработен”** е лице, което не работи, търси работа и има готовност да започне работа. Лицата, които са регистрирани в дирекция „Бюро по труда“ към Агенция по заетостта винаги се считат за безработни, дори да не отговарят на всички три критерии едновременно.
[17] „**Неактивен**“ е лице, което към дата на влизане в дейности по операцията не е част от работната сила (не е нито заето, нито безработно съгласно представените дефиниции).

НКПД 2011 г., за **период до 12 месеца** в рамките на проекта. За целта, организацията-работодател, която е задължителен партньор по проекта е необходимо да анализира бройката и релевантната квалификация на лицата, които иска да наеме.

При необходимост, безработните и неактивни лица от целевата група по процедурата, могат да преминат курс за придобиване на професионална квалификация или ключова компетентност, за да удовлетворят конкретните нужди на работодателската организация. За да бъдат наети на работа, лицата от целевата група е необходимо **да не са били служители** при същия работодател **до 4 месеца преди назначаването им** на работа по настоящия проект.

В случай че назначението при работодател не представлява нетно увеличение на броя на персонала в съответното предприятие в сравнение със средния брой на персонала през последните дванадесет месеца, длъжността трябва да е била незаета, овакантена поради пенсиониране по възраст, правомерно уволнение поради извършено нарушение, а не в резултат от съкращаване на персонал.

II. Направление „Подобряване достъпа до образование”:

По ОП РЧР са допустими дейности по **Направление II,** свързани с образователна медиация сред ученици, нуждаещи се от обща и специфична, допълнителна подкрепа, застрашени от отпадане от училище.

1. Насочване към мерки за превенция на ранното отпадане от училище;
2. Насочване към мерки за интеграция в образователната система на деца и младежи;
3. Подобряване достъпа до образователни услуги за ранно детско развитие.

По ОП РЧР ще бъдат подкрепяни инициативи за осигуряване на достъп до образование, до момента, в който децата и учениците се включат в образователния процес. По ОП РЧР няма да бъдат финансирани дейности, осъществяващи се на територията на детската градина или училището, които са част от формалния образователен процес и попадат в обхвата на мерките, подкрепяни от ОП НОИР.

По ОП НОИР са допустими следните дейности в рамките на Направление II:

1. Допълнително обучение по български език за децата и учениците (вкл. за децата и учениците, търсещи или получили международна закрила), за които българският език не е майчин;

2. Допълнителни занимания със застрашени от отпадане от училище ученици от етническите малцинства и учениците, търсещи или получили международна закрила;
3. Реинтегриране в образователната система на младежи до 18 г., отпаднали от училище;
4. Осигуряване на подходяща образователна среда за включване на учениците от ромски произход от обособените по етнически признак училища чрез поетапен прием в училища извън ромските квартали (вкл. транспортирането им при необходимост от ромските квартали/махали в градовете до училище);
5. Подобряване на образователната среда в детски градини и училища, извън ромските махали в градовете, в които се обучават интегрирано деца и ученици от етническите малцинства и търсещи или получили международна закрила;
6. Кариерно консултиране и професионално ориентиране на учениците от етническите малцинства и търсещи или получили международна закрила;
7. Осигуряване, при необходимост, на психологическа подкрепа за децата и учениците от етническите малцинства и търсещи или получили международна закрила;
8. Подкрепа на ученици от етническите малцинства за продължаване на образованието в гимназиалния етап и за успешно завършване на средно образование;
9. Насърчаване участието на родителите в образователния процес;
10. Работа с родителите от етническите малцинства и/или с родители, търсещи или получили международна закрила, които възпрепятстват децата си от редовно посещаване на детска градина или учебни занятия;
11. Работа с родители без разлика от етническия им произход за разясняване ползите от образователната интеграция и приемането на различието;
12. Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност).

ВАЖНО за мерките по ОП НОИР:

1) Участници могат да бъдат и деца и ученици, които не са представители на етнически малцинствени групи, с цел постигане на интеграционен ефект от изпълнението на операцията.

2) Допустимите дейности следва да се изпълняват за първи път или да имат допълващ и/или надграждащ ефект спрямо финансирани до момента програми в областта на интеграцията на децата и учениците от етническите малцинства, финансирани от националния бюджет, бюджета на ЕС и други донорски програми.

Изпълнението на дейности за първи път се отнася за такива, които за първи път се изпълняват в общината, в детската градината, училището и/или с тази целева група. В случай, че проектното предложение по настоящата процедура надгражда и допълва постигнатото от предходни проекти и програми, следва да бъде посочен ефекта от това надграждане и постигане на устойчивост.

3) С цел избягване на двойното финансиране, кандидатите и техните партньори по настоящата процедура следва да попълнят Декларация на кандидата - Приложение I и Декларация на партньора/асоцииран партньор– Приложение III, както и т.16 от Формуляра за кандидатстване. В т. 16. следва да се описват финансирането, дейностите и целевата група по други проекти и/или програми, ако е приложимо.

За дейностите по ОП НОИР по преценка на общината – кандидат общинските ЦПЛР биха могли да бъдат участници в дейностите по ОП НОИР по тази процедура не като партньори, а като част от структурата на конкретния бенефициент, като разходите за участието им се извършват от общината, когато това е обосновано и приложимо за съответната дейност.

По настоящата процедура дейности, за които в проектното предложение не е доказан неикономически характер и се изпълняват от ЮЛНЦ, се считат за икономически дейности и разходите за тях не се финансират от безвъзмездната финансова помощ по ОП НОИР.

Когато оценителната комисия в процеса на проверка констатира икономическа дейност, то тази дейност ще бъде заличена служебно. Разходът за тази дейност ще бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от оценителната комисия.

III. Направление „Подобряване достъпа до социални и здравни услуги”:

По ОП РЧР са допустими дейности свързани с подобряване на достъп до социални и здравни услуги, кампании за повишаване здравната култура, беседи и лекции с цел превенция, както и включване модела на **здравния медиатор и на социалния работник**, които притежават необходимите знания, умения и компетентност и се явяват мост между уязвимите малцинствени общности и здравните и социалните служби.

1. Подобряване достъпа до и предоставяне на качествени социални и здравни услуги, в т.ч. интегрирани междусекторни услуги, съгласно специфичните потребности на целевата група;
2.Предоставяне на индивидуални консултации и социално-здравна медиация на представителите на целевите групи;
3. Повишаване информираността относно социалните и здравните им права; Насърчаване на семейното планиране;[18]
4. Повишаване на здравната култура.

[18] Тук не се включват информационни кампании, имащи характера на публичност, както и други дейности попадащи в обсега на Направление IV от Условията за кандидатстване;

Предвид възможността за предоставяне на социални услуги, вкл. интегрирани междусекторни услуги на целевите групи според специфичните потребности, както и предвид задължителното асоциирано партньорство с АСП, предоставянето на конкретни услуги (в случай че има такива предвидени от кандидата), трябва да бъдат много добре обосновани и съгласувани с АСП, с оглед възможностите за интегрираност на мерките между социалната и здравната системи, както и в контекста на последваща устойчивост.

В тази връзка, на етап оценка на проектното предложение, УО на ОП РЧР ще изиска предоставяне на становище от страна на АСП по отношение обосновата необходимост за създаване на съответния център за предоставяне на социални услуги, вкл. интегрирани междусекторни услуги според специфичните нужди на общината - конкретен бенефициент.

В случай на негативно становище от страна на АСП, съответната/ите дейност/и за предоставяне на социални услуги, вкл. интегрирани междусекторни услуги и предвидените за целта разходи ще бъдат премахнати служебно от оценителната комисия.

IV. Направление „Развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи”:

По ОП РЧР са допустими дейности свързани с повишаването на самоорганизацията и развитието на потенциала на съответните местни общности чрез организиране на лидерски групи, младежки групи, женски клубове и други доброволчески структури в общността, както и работа с местните активисти и доброволци в партньорство с институциите на местно ниво за разрешаване на съществуващите проблеми и промяна на наложените негативни стереотипи[19].

1. Общностни дейности за промяна на практики, имащи негативно влияние върху социалното включване на уязвимите групи**;**

2. Подкрепа за провеждане на целенасочени превантивни дейности за недопускане и предотвратяване на противообществени прояви и правонарушения с оглед подобряване на обществения ред;

3. Планиране, управление, наблюдение и оценка на инициативи за социално-икономическа интеграция на социално изключени хора, представители на уязвимите групи и за общностно развитие;

4. Разработване, регулярно проследяване и анализ на изпълнението на индивидуални планове за трайна интеграция за представители на целевите групи, съдържащи конкретни

[19] **Стереотипите** са силно опростени представи, които една социална група споделя за членовете на друга и съдържат освен описателни, също и оценителни елементи. Съществуват различни **видове стереотипи**: полови, национални, етнически, расови, за професионални групи (например професионалните стереотипи при учителите) или според географския регион.

мерки за осигуряване на достъп до пазара на труда, образование, социални и здравни услуги и десегрегация;

5. Инициативи за преодоляване на негативните стереотипи;

6. Инициативи за популяризиране на културната идентичност на етнически общности;

7. Организиране на публични събития, срещи и дискусии с представители на уязвимите групи, местната общност, заинтересованите страни и медиите за:

- постигане на положителна промяна на обществените нагласи към проблемите на най-уязвимите групи от сегрегрираните райони;
- идентифициране на мерки за подобряване социалното включване на представителите на уязвимите групи от сегрегираните райони.

За изпълнение на дейностите по направление IV „Развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи” са допустими разходи в размер на не повече от 10% от общия размер на допустимите разходи по ОП РЧР за всеки проект.

Във връзка с подготвителните дейности по отношение реализирането на меките мерки е допустимо, всеки кандидат по настоящата процедура да стартира предварителна работа с целевите групи.

Задължително е всеки проект да съдържа допустими дейности от двете оперативни програми - ОП РЧР и ОП НОИР.

За ОП РЧР е задължително проектите да съдържат дейности от направление I „Подобряване достъпа до заетост“ и направление III „Подобряване достъпа до социални и здравни услуги”. За да се гарантира интегрирания характер на интервенциите, препоръчително е включването на поне една дейност от всяко едно от останалите две направления.

Следва да се има предвид, че мерките, които ще се финансират по Направление I, Направление II и Направление III е необходимо да съответстват на целите на съответното направление и да не дублират мерките, които са описани в Направление IV от Условията за кандидатстване.

Изпълнението на дейностите следва да допринася за реализиране на целите на ~~основните стратегически документи:~~ Областните стратегии и актуализирани общински планове за интегриране на ромите и други лица в неравностойно положение~~;~~, ~~-~~Планът за действие за периода 2021-2022 г. за изпълнение на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 г., Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства ~~(2015 – 2020)~~; ~~Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г.~~ и общинските стратегии за развитие на социалните услуги.

12. Категории разходи, допустими за финансиране[20]

12.1. Условия за допустимост на разходите

При отпускане на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат взети под внимание само “допустимите разходи”. Те се определят на база изискванията на Глава пета „Финансово управление и контрол“ от ЗУСЕСИФ и действащите подзаконови нормативни актове на Министерския съвет, които не противоречат на Закона, разпоредбите на Регламент 1303/2013, Регламент 1304/2013, Регламент 2018/1046 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014 – 2020 г.

Съгласно чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия :

- разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2 от ЗУСЕСИФ;
- разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и в одобрения проект категории разходи;
- разходите са за реално доставени продукти и извършени услуги;
- разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
- разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
- за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи;
- да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 33 на Регламент № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18.07.2018 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) №

[20] В случай че е приложимо, се посочват и недопустими разходи, както и съответната информация съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (обн., ДВ, бр. 101 от 2015 г.)

283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

12.2. Указания за попълване на бюджет

Бюджетът е част от Формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 и включва следните раздели:
- т. 5 Бюджет към ОП РЧР
- т. 6 Финансова информация – източници на финансиране към ОП РЧР;
- т. 8 Бюджет към ОП НОИР;
- т. 9 Финансова информация – източници на финансиране към ОП НОИР
Бюджетът (т. 5 и т. 8 от Формуляра) следва да покрива всички допустими разходи за изпълнение на Проекта, а не само безвъзмездната финансова помощ по ОПРЧР и ОП НОИР. Бюджетът се представя в лева. Стойностите се закръгляват до втория знак след десетичната запетая.

При попълване на бюджета (т. 5 и т. 8), кандидатът трябва точно да следва бюджетната рамка, като не е допустимо да се добавят нови бюджетни редове и нови видове разходи, различни от посочените.

Във Формуляра за кандидатстване в т. 10 План за изпълнение/Дейности по проекта към ОП РЧР и т. 11 План за изпълнение/Дейности по проекта към ОП НОИР следва да се даде описание на разходите по конкретната дейност, а в поле „Стойност”, следва да се посочи общата стойност на разходите, необходими за изпълнението на конкретна дейност.
В т. 5 Бюджет към ОП РЧР и т. 8 Бюджет към ОП НОИР от Формуляра за кандидатстване на съответните бюджетни редове се посочват общите суми на планираните разходи.

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ под формата на действително направени разходи, задължително се посочват единични цени в описанието на дейностите по проекта. На етап оценка на проектното предложение, оценителната комисия ще следи за средни пазарни цени на заложените разходи (където е приложимо) и в случай на необходимост ще пристъпи към редукция на бюджета.

При попълване на Бюджета, всеки кандидат следва да заложи само преките си разходи. **Непреките разходи, които са в размер точно на определен процент от преките допустими разходи в зависимост от размера на безвъзмездната финансова помощ (ОП РЧР + ОП НОИР) ще бъдат служебно отразени от УО в бюджета на всяко проектното предложение. В случай, че кандидатите не желаят да им се начисляват служебно**

непреки разходи, това обстоятелство следва да бъде декларирано в т. 16.16 от Формуляра за кандидатстване.

За проектни предложения, на които общо допустимите разходи (БФП по ОП РЧР + ОП НОИР) са в размер по-малък или равен на 195 583.00 лв. и не се осъществяват изключително чрез възлагане на обществени поръчки за стоки или услуги, на етап оценка ще се промени служебно бюджета и ще се премине към опростено отчитане на разходите чрез определяне на еднократни суми за отделните видове разходи, съгласно чл. 67, (1), т. (в) от Регламент 1303/2013 г. По време на оценката на проектното предложение оценителната комисия може да изиска допълнителна информация.

Всички разходи се попълват в съответните редове с ДДС за бюджетните пера, в случаите, когато същият е невъзстановим по смисъла на Указания на министъра на финансите ДНФ № 3/23.12.2016 г. относно третирането на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейски социален фонд (ЕСФ), Кохезионния фонд (КФ) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМР) на ЕС, за програмен период 2014-2020.

Финансова информация – източници на финансиране към ОП РЧР (т. 6 от Формуляра) и Финансова информация – източници на финансиране към ОП НОИР (т. 9 от Формуляра)

В т. 6 и т. 9 Финансови източници от Формуляра, в полето „Искано финансиране (Безвъзмездна финансова помощ) системата автоматично прехвърля общата сума на бюджета от т. 5 и т. 8.

Кандидатът следва да попълни следните полета от таблицата:

- Съфинансиране от бенефициента/партньорите **(средства от бюджетни предприятия)** – в случай, че е предвиден, собствен принос в бюджета на проекта. Ако не е предвиден собствен принос, полето не се попълва.

Останалите полета в т. 6 и т. 9 Финансови източници са неприложими по настоящата процедура!

Попълването и на двете части Бюджет – т. 5 и т. 8 от Формуляра и Финансова информация – източници на финансиране – т. 6 и т. 9 е задължително!

В Бюджета и по двете оперативни програми не се допуска наличието на преки разходи, които не са обосновани и обвързани с конкретна дейност от проектното предложение.
Всички преки разходи обхванати в бюджета на проекта, следва да кореспондират с описанието на дейностите по съответната оперативна програма във формуляра за кандидатстване (т. 10 и т. 11). Дейностите следва да набелязват цели, които са конкретни, измерими, постижими, актуални и планирани със срокове.

Планираните в бюджета стойности следва да кореспондират с описанието на дейностите по проекта и етапите за тяхното изпълнение, като ресурсите за осъществяване на дейностите, следва да бъдат планирани в подходящо количество и качество. При планирането на разходите в бюджета следва да се спазва оптималното съотношение между използваните ресурси за осъществяването на набелязаните конкретни цели и постигането на планираните резултати.

12.3. Допустими разходи

Допустими разходи по правилата на ЕСФ, съгласно разпоредбите на ЗУСЕСИФ и действащите подзаконови нормативни актове на Министерския съвет, които не противоречат на Закона (ПМС № 189/28.07.2016 г.).
Предвидените разходи са в съответствие с разпоредбите на Регламент 1303/2013 г, Регламент 1304/2013 г, Регламент 2018/1046 г. и приложимото национално законодателство.

12.3.1. Допустими разходи по ОП РЧР

I. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

1./1.1. Разходи за трудови възнаграждения и възнаграждения, определени по реда на ЗДСл на лицата, ангажирани пряко с изпълнението на финансираните преки дейности, включително всички дължими осигурителни вноски, начислени за сметка на работодателя върху договореното възнаграждение и доплащания, съгласно националното законодателство и при спазване на Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР 2014-2020.

Планираните разходи за възнаграждения в бюджетен ред 1./1.1. следва да бъдат заложени при спазване на разпоредбите на Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР 2014 – 2020, като размерът на почасовото заплащане на наетите по проекта лица не може да бъде по-висок от размера на почасовото им заплащане, определен с акта за назначаването им или с основния им трудов договор.

1./1.2. Разходи за трудови възнаграждения по реда на КТ и възнаграждения по реда на ЗДСл на всяко лице, включено в субсидирана заетост до 12 месеца при работодател по Направление I.

Стандартният размер на единичния разход на лице за месец се формира от:

- Разходи за възнаграждения в размер на МРЗ, както и дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя върху МРЗ, съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, за съответната година и ТЗПБ в размер на 0,4 %;

- Възнаграждения по реда на чл. 40, ал. 5 от КСО за първите 3 работни дни от временната неработоспособност на лицето в размер на 70 % от дневното му възнаграждение (осигурителните вноски, начислени за сметка на работодателя не са допустими по процедурата), възнаграждения за основен платен годишен отпуск по реда на чл. 155 или чл. 319 от КТ и разходи за обезщетения, съгласно чл. 222, ал. 3 от КТ при прекратяване на трудовото правоотношение.

1./1.3. Разходи за възнаграждения на всяко лице, включено в стажуване при работодател по Направление I за срок от 6 до 12 месеца по реда на КТ, като предоставената сума е в размер на МРЗ, както и дължимите вноски за сметка на работодателя върху МРЗ и доплащания, съгласно изискванията на националното законодателство.

Стандартният размер на единичния разход на лице за месец се формира от:

- Разходи за възнаграждения в размер на МРЗ, както и дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя върху МРЗ, съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, за съответната година и ТЗПБ в размер на 0,4 %;

- Възнаграждения по реда на чл. 40, ал. 5 от КСО за първите 3 работни дни от временната неработоспособност на лицето в размер на 70 % от дневното му възнаграждение (осигурителните вноски, начислени за сметка на работодателя не са допустими по процедурата), възнаграждения за основен платен годишен отпуск по реда на чл. 155 или чл. 319 от КТ и разходи за обезщетения, съгласно чл. 222, ал. 3 от КТ при прекратяване на трудовото правоотношение.

1./1.4. Разходи за възнаграждения на всяко лице, включено в обучение/чиракуване по време на работа при работодател по Направление I по реда на КТ, като предоставената сума е в размер на 90% от МРЗ, установена за страната. Разходите са допустими за срок до 6 месеца.

Стандартният размер на единичния разход на лице за месец се формира от:

- Разходи за възнаграждения в размер на 90% от сумата на МРЗ, установена за страната за съответната година, както и дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя, съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, за съответната година и ТЗПБ в размер на 0,4 %;

- Възнаграждения по реда на чл. 40, ал. 5 от КСО за първите 3 работни дни от временната неработоспособност на лицето в размер на 70 % от дневното му възнаграждение (осигурителните вноски, начислени за сметка на работодателя не са допустими по процедурата), възнаграждения за основен платен годишен отпуск по реда на чл. 155 или чл. 319 от КТ и разходи за обезщетения, съгласно чл. 222, ал. 3 от КТ при прекратяване на трудовото правоотношение.

Допустимо е конкретните бенефициенти да планират резерв (приложимо за б.р. 1.2, 1.3. и 1.4.) на база МРЗ /90% МРЗ, който да бъде използван за покриване на:

– обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, съгласно чл. 224 от КТ;

– разлика във връзка с увеличаване на размера на МРЗ, съгласно националното законодателство;

– разходи за обезщетения, съгласно чл. 222, ал. 3 от КТ при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст (ако е приложимо). Обезщетението е допустимо в размер на брутното трудово възнаграждение на работника, определено по проекта, за срок от 2 месеца.

В описанието на дейностите по проекта, планираният резерв следва да бъде подробно описан и разграничен от Стандартния размер на единичния разход на лице за месец.

1./1.5. Разходи за трудови възнаграждения по реда на КТ и възнаграждения по реда на ЗДСл на наставниците, които ще подпомагат лицата по бюджетни редове 1./1.3. и 1/1.4. при месечно възнаграждение в размер на ½ от минималната работна заплата, установена за страната за срок до 6 месеца.

Стандартният размер на единичния разход на лице за месец се формира от:

- Разходите за възнаграждения в размер на ½ от минималната работна заплата, установена за страната. Разходите са допустими за период до 6 месеца. По процедурата не са допустими осигурителните вноски, начислени за сметка на работодателя.

Разходите за субсидирана заетост, стажуване, осигуряване на обучение по време на работа/чиракуване и възнагражденията на наставниците (б.р. 1.2. – 1.5.) се определят на база стандартна таблица на разходите за единица продукт, съгласно чл. 67 (1), т. б от Регламент 1303/2013.

Стандартните размери на единичните разходи са всички допустими разходи за лице, включено в субсидирана заетост, обучение по време на работа, стажуване, както и възнагражденията на наставниците.

Стандартният размер на единичния разход за лице се определя съгласно заложените работни дни за съответната година, минималната работна заплата и осигурителните вноски за сметка на работодателя за съответната година.

Разходите за възнаграждения, определени на база стандартна таблица за единица продукт се възстановяват само за реално отработени дни (за 8 часов работен ден), вкл. и дните, в

които лицето е ползвало платен годишен отпуск. В случай че лицата се назначат на непълен работен ден, размерът на възнаграждението се изчислява пропорционално.

2. Разходи за командировки.

2.1. Разходи за командировки /дневни, пътни и квартирни/ на лицата, получаващи възнаграждения по бюджетен ред 1/1.1.

Разходите по бюджетен ред 2/2.1 са допустими, в случай че са пряко свързани с финансираните дейности и доказано необходими за постигане на поставените цели, подробно описани и обосновани в дейностите по проектното предложение.

В бюджетно перо 2/2.1 не следва да се отчитат разходи, свързани с транспортни услуги. Разходите за командировки следва да са съобразени с ограниченията, съгласно Наредбата за командировките в страната, както и при избор на най-икономичен маршрут и превозно средство. Разходите за нощувки - се определят в съответствие с утвърдените нормативи в институциите – Конкретен бенефициент и/или партньор/и, в това число и асоциирания партньор.

II. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

3/3.1. Разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнение на дейностите по проекта.

Разходите за материали и консумативи следва да са пряко свързани с финансираните преки дейности и необходими за постигане на поставените цели, както и добре обосновани в дейностите по проектното предложение.

III. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

4/4.1 Разходи за обзавеждане и оборудване – разходите са в размер до 5% от преките допустими разходи по ОП РЧР. Тези разходи следва да са пряко свързани с финансираните дейности и необходими за постигане на поставените цели, както и подробно описани и обосновани в дейностите по проекта.
Допустими са разходи за материални активи за помещенията, в които ще се предоставят услугите/изпълняват преките дейности по проекта.

IV. РАЗХОДИ ЗА НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

5/5.1 Разходи за нематериални активи - следва да са пряко свързани с финансираните дейности и необходими за постигане на поставените цели, както и подробно описани и обосновани в дейностите по проектното предложение.

V. РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ

6/6.1. Разходи за наем, пряко свързани и необходими за изпълнение на дейностите по проекта.

Могат да бъдат бюджетирани разходи за наем на зали, техника, оборудване и други, пряко свързани и необходими за осъществяване на преките дейности по проекта.

7. Разходи за обучения

7.1. Разходи за мотивационни обучения.

Разходите се определят на база стандартна таблица на разходите за единица продукт, съгласно чл. 67, (1), т. б от Регламент 1303/2013 г.

Стандартната таблица на разхода за единица продукт е в размер на 80 лв. за 30 учебни часа на лице, включено в мотивационно обучение.

В случай, че кандидатът заложи стойности, различни от посочените (цена и продължителност), оценителната комисия служебно ще извърши съответната корекция.

В стойността на обучението се включват всички присъщи разходи във връзка с обучението – разходи за учебни материали, консумативи, издаване на документи за завършено обучение, възнаграждение на преподаватели, осигуровки, наеми, режийни и други разходи, свързани с предоставянето на обучението.

7.2. Разходи за предоставяне на обучения за повишаване на професионалната квалификация и/или за придобиване на нова по Направление I – включват се само разходи за обучения на лицата от целевата група.

7.3. Разходи за предоставяне на обучения за придобиване на ключови компетентности по Направление I – включват се само разходи за обучения на лицата от целевата група.

Разходите по бюджетни редове 7.2. и 7.3 се определяне на база стандартна таблица на разходите за единица продукт, съгласно чл. 67, (1), т. б от Регламент 1303/2013 г.

Разходите за повишаване на професионална квалификация и/или придобиване на нова и за придобиване на ключови компетентности са, както следва:

1. за обучения за придобиване на професионална квалификация:

а) за първа степен, с продължителност не по-малка от 300 учебни часа - 600 лв.;

б) за втора степен, с продължителност не по-малка от 660 учебни часа - 1200 лв.;

в) за трета степен, с продължителност не по-малка от 960 учебни часа - 1800 лв.;

г) за част от професия по първа квалификационна степен, с продължителност не по-малка от 200 учебни часа - 400 лв.;

д) за част от професия по втора квалификационна степен, с продължителност не по-малка от 300 учебни часа - 600 лв.;

е) за част от професия по трета квалификационна степен, с продължителност не по-малка от 600 учебни часа - 1125 лв.;

2. за обучения за придобиване на ключови компетентности:

а) за обучения по ключова компетентност 1 - общуване на роден език с продължителност не по-малка от 16 учебни часа - 70 лв.;

б) за обучения по ключова компетентност 2 – общуване на чужд език с продължителност не по-малка от 300 учебни часа и три нива на обучение - 700 лв. (общо за трите нива);

в) за обучения по ключова компетентност 4 - дигитална компетентност с продължителност не по-малка от 45 учебни часа - 250 лв.

В стойността на единица продукт – обучение са включени всички присъщи разходи за него, както следва: разходи за оригинални учебни материали, консумативи, застраховки при обучение за професионална квалификация, издаване на документ за завършено обучение, възнаграждение на преподаватели, осигуровки, наем на материално техническа база, както и всички административни, режийни и други разходи, включително разходи за осъществяване на дейността свързана с предоставянето на обучението/ята.

За успешно завършило обучение лице ще се счита всяко лице, което има присъствие минимум 80% от хорариума за съответното обучение, проведен е заключителен изпити (когато е приложимо) и на съответното лице е предоставен документ, удостоверяващ завършеното обучение – приложимо за всички обучения от б.р. 7.

8.Разходи за застраховки

8.1. Разходи за застраховки и трудова медицина на лицата от целевата група, включени в субсидирана заетост при работодател по Направление I – разходите следва да бъдат планирани за срок не по-дълъг от срока на заетостта.

8.2. Разходи за застраховка на закупеното обзавеждане и оборудване по проекта. Разходите следва да бъдат планирани при спазване разпоредбите на чл.20, ал.1 от ПМС № 189/28.07.2016г. и за срок не по-дълъг от срока на изпълнение на проекта.

9./9.1. Разходи, в т.ч. режийни разходи (електричество, поддръжка на помещения, интернет и др.), необходими за помещението/ята, в които ще се осъществяват преките дейностите/предоставят услугите по проекта. Разходите са допустими, при наличие на методика, разработена от бенефициента, от която да е видно начина им на изчисление. Методиката се представя на Управляващия орган при отчитането на тези разходи.

10/10.1 Разходи за изпълнение на дейностите по Направление IV.

Тук се включват всички разходи, необходими за изпълнение на допустимите дейности по Направление IV, включително трудовите възнаграждения и командировките на експертите.

Планираните разходи за възнаграждения в бюджетен ред 10./10.1.следва да бъдат заложени при спазване на разпоредбите на Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР 2014 – 2020, като размерът на почасовото заплащане на наетите по проекта лица не може да бъде по-висок от размера на почасовото им заплащане, определен с акта за назначаването им или с основния им трудов договор.

За изпълнението на допустимите дейности по Направление IV „Развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи“ са допустими разходи в размер на не повече от 10% от общия размер на допустимите разходи за всеки проект по ОП РЧР.

11./11.1. Разходи, произтичащи от договори за изработка/услуга или договори за поръчка по реда на ЗЗД, неквалифицирани другаде.

В случаите в които планираните разходи в бюджетен раздел V „Разходи за услуги” се предвижда да бъдат възложени на физически лица и са под праговете за провеждане на процедури, определени в Закона за обществените поръчки и ПМС 160/01.07.2016г., възнаграждението следва да бъде заложено при спазване на разпоредбите на Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР 2014 – 2020, като се спазват размерите на почасовото заплащане в сферите на съответните услуги, съгласно Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР 2014-2020. Това не ограничава на етап изпълнение, планираните по този начин разходи, да бъдат възложени и на юридически лица при определените в бюджета стойности.

VI. ЕДИННА СТАВКА

12/12.1. Непреки разходи – определят се чрез прилагане на единна ставка, определена чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи, съгласно чл. 67 (1), точка г., чл. 67 (5), точка а, (i) и (ii) и чл. 68 (1) буква (а) от Регламент 1303/2013 г.
Единната ставка се определя като процент към преките допустими разходи на проектното предложение. В зависимост от общия размер на допустимите разходи на проектното предложение, който се определя като сума от общият размер на БФП по ОП РЧР + общият размер на БФП по ОП НОИР (колона 1 от таблицата) се определя размерът на единната ставка (колона 2 от таблицата), както следва:

Обща стойност на проектното предложение (БФП – ОП РЧР + ОП НОИР)	**Единна ставка**
1	**2**
под 200 000 лв.	9 %
от 200 001 - 400 000 лв.	9 %
от 400 001 - 600 000 лв.	6 %
от 600 001 - 1 000 000 лв.	7 %
от 1 000 001 - 2 000 000 лв.	6 %

Максималният размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ е съгласно т.8.1 – 1 590 000 лв. Максимален размер на предоставената БФП по ОП РЧР е 1 200 000 лв.

За формирането на непреките разходи, кандидатът трябва да приложи един от посочените в таблицата проценти, в зависимост от предвидената безвъзмездна финансова помощ на проектното предложение (предвидената БФП по ОП РЧР плюс предвидената БФП по ОП НОИР), към планираните преки разходи по бюджета на ОП РЧР (сумата от бюджетни раздели от I до V включително от бюджета по ОП РЧР). Общата стойност на безвъзмездната финансова помощ включва планираните преки разходи плюс непреките разходи, определени като процент от преките разходи по двете оперативни програми.

Непреките разходи, които са в размер точно на определен процент от преките допустими разходи в зависимост от размера на безвъзмездната финансова помощ (ОП РЧР + ОП НОИР) ще бъдат служебно отразени в бюджета на всяко проектно предложение. В случай че кандидатите не желаят да им се начисляват служебно непреки разходи, това обстоятелство следва да бъде декларирано в т. 16.16 от Формуляра за кандидатстване.

„Непреки разходи“ са разходите, които са свързани с изпълнението на дейности, предвидени в проекта, които не допринасят пряко за постигането на неговите цели и резултати, но са необходими за неговото цялостно администриране, управление, оценка и добро финансово изпълнение. Непреки разходи са разходите, свързани с възнагражденията на персонала по администриране на проекта - ръководител на проект, координатор, технически сътрудник, счетоводител и друг експертен или технически персонал, както и административните разходи, свързани с управлението на проекта (режийни разходи, консумативи и материали, наем, разходи за командировки, разходи за информация и комуникация).

Разходите за командировки на екипа по проекта (пътни, дневни, квартирни), са допустими съгласно Наредбата за командировките в страната.

Важно! Всеки разход по ОП РЧР, където е приложимо, трябва да бъде надлежно обоснован в проектното предложение, като са представени минимум 3 - оферта/и/3 принтскриина и/или извлечение от каталог на производител/доставчик и/или проучване в интернет за всяка категория разход, когато е приложимо (за разходи, които не попадат в категорията на опростените разходи съгласно приложението). За интернет проучване следва да се предоставят хиперлинкове с посочени дата и час на влизане към съответни интернет базирани източници.

12.3.2. Допустими разходи по ОП НОИР

I. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

1./1.1 Разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с изпълнението на дейностите, вкл. осигурителните и здравноосигурителните вноски за сметка на осигурителя/работодателя, съгласно националното законодателство.

В проектното предложение следва да се аргументира нуждата от избраните позиции, както и изискванията за образование, професионален опит и квалификация за заемането на длъжността. При верифицирането на дейностите ще бъде проверено дали избраните лица отговарят на изискванията да заемат съответните позиции. Възнагражденията не може да надвишават часовата ставка за съответната позиция съгласно Стандартната таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението на проектите по ОП НОИР[21], както следва:

№	Необходима експертиза	Вид експерт	Часова ставка в лева[22]
1	**Преподавател/ учител**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	**14**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**20**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**30**
2	**Експерт образователни дейности**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	**15**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**22**
		Старши експерт – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**34**
3	**ИТ експерт**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	**12**

[21] Методология за изчисление – според изискванията на чл. 67, пар. 5, б. "а" от Регламент (ЕС) № 1303/2013. Часовата ставка е определена за 1 астрономичен час и съдържа ефекта на разхода за възнаграждение и за вноски за осигуряване за сметка на осигурителя.

[22] Часовата ставка е определена за 1 астрономичен час и съдържа ефекта на разхода за възнаграждение и за вноски за осигуряване за сметка на осигурителя.

№	Необходима експертиза	Вид експерт	Часова ставка в лева[22]
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**17**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**26**
4	**Икономист**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години;	**12**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**18**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**27**
5	**Юрист**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	**17**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**26**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**39**
6	**Инженер**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години;	**11**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**16**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**24**
7	**Експерт административни дейности**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	**7**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**11**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**16**
8	**Експерт връзки с обществеността и масови комуникации**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	**13**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**20**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**30**

№	Необходима експертиза	Вид експерт	Часова ставка в лева[22]
9	**Психолог и човешки ресурси**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	**18**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**28**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**42**
10	**Социолози и статистици**	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години;	**12**
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	**19**
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	**29**

За всички останали позиции приложимата часова ставка се изчислява в съответствие с чл. 5, ал. 3, т. 6 от ПМС № 189/2016 г. като годишните брутни разходи за трудови възнаграждения в счетоводните отчети за последната година се разделят на 1720 часа .

При оценяването на проекта ще бъде проверено дали предвидените часови ставки за възнаграждения на лицата, наети във връзка с изпълнението на проекта по процедурата, отговарят на ПМС № 189/2016 г. и/или на Стандартната таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението на проектите по ОП НОИР.

При извършване на разходи за възнаграждения на лица/служители на администрацията, пряко ангажирани с изпълнение на дейности по проекта, следва да се спазват Закона за държавния служител (чл. 21, ал. 4), Кодекса на труда (чл. 107а, ал. 14), ЗУСЕСИФ, ПМС № 189/2016 г., Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за администрацията (§ 16, ал. 7)

Съгласно чл. 10, ал. 1 от ПМС № 189/2016 г. разходите за екипи, отговорни за изпълнение на проектите, са допустими, когато:

1. изпълнението се осъществява само от служители на бенефициента/партньора;

2. в изпълнението на проекта са включени и външни за бенефициента/партньора лица - при необходимост от специфична експертиза и/или липса на достатъчен собствен административен капацитет;

3. изпълнението се осъществява изцяло от външни за бенефициента/партньора лица, избрани в съответствие с националното законодателство.

Основният принцип, който трябва да спазват всички бенефициенти/партньори, е лице, което получава възнаграждение като член на екипа за организация и управление на проекта да не може в същото време в рамките на проекта да получава и възнаграждение за участие в изпълнението на проектните дейности.

2/2.1) Разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни) на лицата, наети по изпълнението на проекта, съгласно Наредбата за командировките в страната.

Разходите за командировки в страната следва да са съобразени с ограниченията съгласно Наредбата за командировките в страната, както и при избор на най-икономичен маршрут и превозно средство. Разходите за нощувки са допустими до размера, посочен в утвърдените вътрешни правила на конкретния бенефициент.

3/3.1 Разходи за пътни на целевата група

Това са разходи за гориво при превоз на деца/ученици със собствено превозно средство или билети при пътуване с обществен транспорт. Тук не следва да се отчитат планират разходи, свързани с транспортни услуги.

II. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ И КОНСУМАТИВИ

4/4.1. Разходи за канцеларски и офис материали, копирна хартия, тонер касети

5/5.1. Разходи за учебна литература, учебни пособия и помагала

6/6.1. Разходи за спортни пособия

7/7.1. Разходи за оборудване и обзавеждане

Разходи за оборудване и обзавеждане са допустими, само ако са пряко свързани с дейностите, изпълнявани с целевите групи. Закупеното оборудване и обзавеждане трябва да бъде заведено в детските градини и/или училища – партньори по проекта.

III. РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ

В този раздел се описват разходи за външни услуги, пряко свързани с финансираните дейности и необходими за тяхното изпълнение, като всеки вид външна услуга се описва отделно в отделна подточка на съответния раздел:

8/8.1 Разходи за организиран транспорт

9/9.1. Режийни разходи

IV. РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ

Тук се включват разходи за провеждане на конференции, участие в семинари, обучения и др. на лицата от целевата група.

10/10.1 Разходи за организиране, провеждане и участие в мероприятия за лицата от целевата група. Описват се всички необходими разходи по организиране и провеждане на мероприятия от бенефициента/партньора, включително възнаграждения на лектори, , наеми и др.

V. ЕДИННА СТАВКА

11/11.1. Непреки разходи – определят се чрез прилагане на единна ставка, определена чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи, съгласно чл. 67 (1), точка г., чл. 67 (5), точка а, (i) и (ii) и чл. 68 (1) буква (а) от Регламент 1303/2013 г.

Единната ставка се определя като процент към преките допустими разходи на проектното предложение. В зависимост от общия размер на допустимите разходи на проектното предложение, който се определя като сума от общият размер на БФП по ОП РЧР + общият размер на БФП по ОП НОИР (колона 1 от таблицата) се определя размерът на единната ставка (колона 2 от таблицата), както следва:

Обща стойност на проектното предложение (БФП – ОП РЧР + ОП НОИР)	**Единна ставка**
1	**2**
под 200 000 лв.	9 %
от 200 001 - 400 000 лв.	9 %
от 400 001 - 600 000 лв.	6 %
от 600 001 - 1 000 000 лв.	7 %
от 1 000 001 - 2 000 000 лв.	6%

Максималният размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ е съгласно т.8.1 – 1 590 000 лв. **Максимален размер на предоставената БФП по ОП НОИР е 390 000 лв.**

За формирането на непреките разходи, кандидатът трябва да приложи един от посочените в таблицата проценти, в зависимост от предвидената безвъзмездна финансова помощ на проектното предложение (предвидената БФП по ОП РЧР плюс предвидената БФП по ОП НОИР), към планираните преки разходи по бюджета на ОП НОИР (сумата от бюджетни раздели от I до IV включително от бюджета по ОП НОИР). Общата стойност на безвъзмездната финансова помощ включва планираните преки разходи плюс непреките разходи, определени като процент от преките разходи по двете оперативни програми.

Непреките разходи, които са в размер точно на определен процент от преките допустими разходи в зависимост от размера на безвъзмездната финансова помощ (ОП РЧР + ОП НОИР) ще бъдат служебно отразени от УО в бюджета на всяко проектното предложение. В случай че кандидатите не желаят да им се начисляват служебно непреки разходи, това обстоятелство следва да бъде декларирано в т. 16.16 от Формуляра за кандидатстване.

„Непреки разходи“ са разходите, които са свързани с изпълнението на дейности, предвидени в проекта, които не допринасят пряко за постигането на неговите цели и

резултати, но са необходими за неговото цялостно администриране, управление, оценка и добро финансово изпълнение. Непреки разходи са разходите, свързани с възнагражденията на персонала по администриране на проекта - ръководител на проект, координатор, технически сътрудник, счетоводител и друг експертен или технически персонал, както и административните разходи, свързани с управлението на проекта (режийни разходи, консумативи и материали, наем, разходи за командировки, разходи за информация и комуникация), посочени за допустими в документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

С цел постигане на интеграционен ефект от проектните дейности, са допустими разходи за деца/ ученици, които не са представители на целевата група, но са включени в дейности по проекта.

Придобитото оборудване и обзавеждане, финансирано със средства по ОП НОИР, следва да бъде необходимо за изпълнение на дейностите на проекта и може да бъде използвано само и единствено за целите на проектното предложение.

Важно! Всеки разход по ОП НОИР, където е приложимо, трябва да бъде надлежно обоснован в проектното предложение, като са представени минимум 3 - оферта/и и/или извлечение от каталог на производител/доставчик и/или проучване в интернет за всяка категория разход, когато е приложимо (за разходи, които не попадат в категорията на опростените разходи съгласно приложението). За интернет проучване следва да се предоставят хиперлинкове с посочени дата и час на влизане към съответни интернет базирани източници.

12.4. Недопустими разходи по ОП РЧР и ОП НОИР

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.
- лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови транзакции;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа;

- разходи за строително-монтажни работи;
- осигурителни вноски, начислени за сметка на работодателя върху възнагражденията по реда на чл. 40, ал. 5 от КСО за първите 3 работни дни от временната неработоспособност на лицето в размер на 70 % от дневното му възнаграждение (приложимо по ОП РЧР);
- осигурителни вноски, начислени за сметка на работодателя върху възнагражденията на назначените наставници (приложимо по ОП РЧР);
- разходи за транспортни средства.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

13. Допустими целеви групи

С оглед недопускане дублиране на целева група на територията на допустимите кандидати **по втори прием** на Компонент 2 – община Видин и община Силистра, всеки от тях трябва да представи ясна обосновка в своето проектно предложение за демаркацията на ниво лице – представител на целевата група, в случай че изпълнява проект и по Компонент 1 ~~на кандидатстване и по двата компонента~~ на интегрираната процедура. Обхванатите лица от целевата група по втори прием на Компонент 2 на процедурата, следва ясно да се разграничат от предвидени такива в проектно предложение на кандидата по Компонент 1 на интегрирана процедура BG05M9OP001-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ (когато е приложимо).

Допустимите целеви групи по ОП РЧР:

1. Представители на уязвимите групи;
2. Хора с произход от други държави[23];
3. Хора в риск[24] и/или жертва на дискриминация[25];

[23] **„Хора с произход от друга държава“** са лица, чиито родители са родени извън територията на страната. Лицата от тази група може, но не е задължително, пряко да са преживели международна миграция.

[24] **„Хора в риск” са** лица, които са:
- в зависимост от грижа, поради увреждане или невъзможност от водене на независим и самостоятелен живот;
- с увреждане или за които съществува опасност от увреждания на неговото физическо, психическо и социално благополучие;
- застрашени от социална изолация и социално изключване;
- застрашени от изпадане в бедност

[25] **„Жертва на дискриминация“** е лице с ограничени права или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение или имуществено състояние

4. Хора, населяващи територии, в т.ч. с, селски и изолирани райони, части от населени места, в които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация (висока безработица, ниски доходи, ограничен достъп до публични услуги, териториална сегрегация, пространствена изолация и др.).

Обосновката на ниво представител на целевата група за мерките по ОП РЧР, в случай че общината изпълнява проект и по Компонент 1 ~~на кандидатстване и по двата компонента~~ на интегрираната процедура ~~(Компонент 1 и втори прием на Компонент 2)~~ трябва да се разпише в т.16.7„Описание на целевата група по ОП РЧР“ от Формуляра за кандидатстване.

Допустимите целеви групи по ОП НОИР:

1. Деца и ученици от етническите малцинства и/или от уязвими групи/ и от семейства, търсещи или получили международна закрила;

2. Младежи от етническите малцинства и/или от уязвимите групи, и от семейства, търсещи или получили международна закрила;

3. Родители от етническите малцинства и/или от уязвимите групи, и от семейства, търсещи или получили международна закрила.

В случай че общината изпълнява проект и по Компонент 1 на интегрираната процедура, в т.16.8 „Описание на целевата група по ОП НОИР“ от Формуляра за кандидатстване следва да бъде представена ясна обосновка на ниво представител на целевата група по идентичните дейности, когато е приложимо. Обосновката следва да е в съответствие с Указания за бенефициентите по процедура чрез директно предоставяне на БФП с интегрирано проектно предложение по процедура BG05M9OP001-2.056 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ по ОПНОИР - http://opnoir.bg/?go=page&pageId=139.

Интегрираните мерки по настоящата процедура, задължително ще обхванат настанените в социалните жилища, като е допустимо да се включат и други представители намиращи се в сходна ситуация и попадащи в обсега на целевата група.

14. Приложим режим на минимални/държавни помощи

14.1. Приложим режим на минимални/държавни помощи по ОП „Развитие на човешките ресурси“

Социалните услуги в България са основен инструмент за социалното включване на уязвимите групи. Те са дейности в подкрепа на лицата за социално включване и самостоятелен начин на живот, като се основават на социална работа и се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата. Право на социални услуги, съгласно чл. 2,

ал. 5 от Закона за социално подпомагане имат всички български граждани, семейства и съжителстващи лица, за които след оценка на потребностите се констатира, че се нуждаят от подкрепа с цел социално включване и гарантиране на независим живот. В ал. 6 на същия член е регламентирано, че с това право се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

Държавната политика в областта на социалните услуги се осъществява в сътрудничество с държавните органи, органите на местното самоуправление и други, които създават условия и съдействат за реализирането на програми и проекти в тази област. Съгласно Закона за социалното подпомагане, кметът на общината управлява социалните услуги на територията на съответната община, които са делегирани от държавата дейности и местни дейности, отговаря за спазването на критериите и стандартите за предоставяне на социални услуги и е работодател на ръководителите на тези услуги. Като такива за тях възниква задължението да планират, управляват и определят какви социални услуги да се предоставят на тяхната територия на местно ниво (в съответствие със Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане) и да осигурят предоставянето им в съответствие с националните приоритети. Чрез предоставянето на социални услуги и помощи се гарантира правото на гражданите в Република България на социално подпомагане.

Дейностите по процедурата са насочени изцяло към: представители на уязвимите групи; хора с произход от други държави; хора в риск и/или жертва на дискриминация; хора, населяващи територии, в т.ч. с ниска гъстота на населението, селски и изолирани райони, части от населени места, в които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност и социално изключване (висока безработица, ниски доходи, ограничен достъп до публични услуги, териториална сегрегация, пространствена изолация и др.) Чрез изпълнение на дейностите по процедурата ще се създадат условия и предпоставки за инвестиране в комплексни интегрирани мерки, насочени към подобряването на социално-икономическа интеграция на представителите на уязвими групи, за борба с бедността и социалното изключване.

Доколкото проблемите пред социално-икономическата интеграция на представителите на уязвими групи имат комплексен характер, е необходимо да се прилага интегриран подход, съчетаващ интервенции в следните области: подобряване достъпа до заетост; подобряване достъпа до образование; подобряване достъпа до социални и здравни услуги, както и осигуряване на нормални жилищни условия.

Изпълнението на дейностите по процедурата ще допринесе и за реализиране на целите на основните стратегически документи: ~~Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г.~~ Оо областните стратегии и общински планове за интегриране на ромите **и други лица в неравностойно положение**, Планът за действие за периода 2021-2022 г. за изпълнение на Национална стратегия за намаляване на

бедността и насърчаване на социалното включване ~~2020~~ 2030 г, ~~областните и~~ общинските стратегии за развитие на социалните услуги.

Кандидат община попада извън определението за предприятие и респективно извън обхвата и правилата на държавните и минимални помощи съгласно, раздел 2.2 от Известието на ЕК за понятите за държавна помощ (ОВ, С 262 от 19.07.2016 г.).

Общините представляват публични субекти – структури на местната власт и основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Наред с неикономическите дейности и функции на местна власт, които изпълняват, те извършват и икономическа дейност.

Съгласно т.18 от раздел 2 на ОВ, С 262 от 19.07.2016 г. доколкото един публичен субект упражнява стопанска дейност, която може да бъде отделена от упражняването на публични правомощия, въпросният субект действа като предприятие по отношение на посочената дейност. Обратно, ако тази стопанска дейност не може да бъде отделена от упражняването на публични правомощия, извършваните от въпросния субект дейности като цяло остават свързани с упражняването на публични правомощия и следователно не попадат в понятието „предприятие“

Общините са създадени като териториални органи на изпълнителната власт за изпълнение на държавната политиката в интерес на териториалната общност от местно значение. Държавната политика в областта на заетостта се осъществява в сътрудничество с държавните органи, органите на местното самоуправление и други, които създават условия и съдействат за реализирането на програми и проекти в тази област. При реализирането на местната политиката, общините подпомагат дейността на централната изпълнителна власт в областта на заетостта и социалната политика за интеграцията на уязвими групи при упражняването на публични правомощия и изпълняват функции преди всичко от неикономически характер.

Ако икономическата дейност на общината е неделима от неикономическата, както и ако икономическата дейност е незначителна (по обхват и стойност) спрямо дейността с неикономически характер, то всички дейности, извършвани от общината, се приемат за свързани с упражняването на властническите правомощия на общината като органи на публичната власт. Поради това, за общината ведомство може да се приеме, че е извън обхвата на понятието за предприятие по смисъла на режима за държавните и минималните помощи. Следователно, в този случай общината се счита за субект, към който не са приложими правилата за държавните и минималните помощи.

По настоящата процедура ще се прилагат правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Режимът по минималните/държавните помощи се прилага само по отношение на партньорите (неприложимо за партньори общини) - неправителствени организации, центрове за информация и професионално ориентиране, читалища, работодатели, доставчици на социални и здравни услуги, социални предприятия и кооперации на хора с увреждания, обучителни организации и институции, които изпълняват дейности по ОП РЧР.

Част от предвидените за финансиране дейностите по процедурата са с икономически характер и е налице съществуващ пазар за тях. Следователно всички разходи на партньора/ите (с изключението на органите на местната власт), свързани с изпълнение на дейностите по проектното предложение, са с икономически характер и ще се считат за минимална помощ. При подготовката на проектно предложение по настоящата процедура в случай че по проекта се предвижда партньор/и да разходват средства същите ще се считат за минимална помощ на съответния партньор/и и следва да бъдат заложени във Формуляра за кандидатстване, секция 3 „Данни за партньора”, поле „Финансово участие”.

С цел разпределяне на размера на минималната помощ, за която се кандидатства по настоящия проект в т. 18 от Декларацията за минимални и държавни помощи следва да се посочи разпределението на минималната помощ между парнтьорите по проекта.

Максималният размер на средства, отпускани по процедурата под формата на минимална помощ, на едно и също предприятие, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро за период от три бюджетни години (текущата бюджетна година плюс двете предходни).

Максималният размер на средства, отпускани по процедурата под формата на минимална помощ, на едно и също предприятие, което осъществява **автомобилни товарни превози** за чужда сметка или срещу възнаграждение, не може да надхвърля левовата равностойност **100 000 евро за период от три бюджетни години.** Тази помощ **de minimis** не може да се използва за придобиването на товарни автомобили за автомобилни товарни превози.

Когато едно и също предприятие изпълнява автомобилни товарни превози за чужда сметка или срещу възнаграждение, както и други дейности, за които се прилага таванът от 200 000 евро, таванът от 200 000 евро по тази процедура ще се прилага за едно и също предприятие, което следва да води аналитична система за счетоводна отчетност за всяка дейност като разграничава приходите, разходите, активите и пасивите, свързани с всяка дейност, което гарантира, че помощите за дейността по автомобилни товарни превози не надвишава левовата равностойност на 100 000 евро и че минималните помощите не се използват за придобиване на товарни автомобили.

Посочените тавани се прилагат независимо от формата на помощта de minimis или от преследваната цел и без значение дали предоставената от държавата членка помощ се финансира изцяло или частично със средства, произхождащи от Съюза. Периодът от три бюджетни години се определя според бюджетните години, използвани от предприятието в съответната държава членка. За целите на посочените тавани, помощта се изразява като

парични безвъзмездни средства. Всички използвани стойности са в брутно изражение, т.е. преди облагане с данъци или други такси. В случаите, в които помощта се отпуска под форма, различна от безвъзмездна помощ, размерът на помощта е брутният еквивалент на безвъзмездна помощ.

Когато с отпускането на нова помощ de minimis може да бъде надвишен съответния таван, никоя част от тази нова помощ не може да попада в приложното поле на настоящия регламент.

Размерът на предоставените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се сключва договора по процедура **„Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 2** и получената минимална помощ от:

1. предприятието партньор;

2. предприятията, с които партньора образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;

3. всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с партньора съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;

4. предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с партньора, които са се възползвали от минимална помощ, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

По смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 „едно и също предприятие“ означава всички предприятия, които поддържат помежду си поне един вид от следните взаимоотношения:

а) дадено предприятие притежава мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в друго предприятие;

б) дадено предприятие има право да назначава или отстранява мнозинството от членовете на административния, управителния или надзорния орган на друго предприятие;

в) дадено предприятие има право да упражнява доминиращо влияние спрямо друго предприятие по силата на договор, сключен с това предприятие, или на разпоредба в неговия устав или учредителен акт;

г) дадено предприятие, което е акционер или съдружник в друго предприятие, контролира самостоятелно, по силата на споразумение с останалите акционери или съдружници в това предприятие, мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в това предприятие.

Предприятия, поддържащи едно от взаимоотношенията, посочени в букви а) до г) по-горе, посредством едно или няколко други предприятия, също се разглеждат като едно и също предприятие.

Партньор/и са недодустими да получат минимална помощ по настоящата процедура, ако попадат в забранителните режими на помощ в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност в сектора на рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност в областта на първичното производство на селскостопански продукти ;

Съгласно чл. 2, т. 1 от Регламент (ЕС) № 1407/2013:

а) „селскостопански продукти“ са продукти, изброени в приложение I към Договора, с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕО) № 104/2000;

б) „преработка на селскостопански продукти“ е всяка операция, извършена спрямо селскостопански продукт, от която се получава също селскостопански продукт, с изключение на дейностите, осъществявани на място в земеделското стопанство, необходими за приготвянето на животински или растителен продукт за първата му продажба;

в) „търговия със селскостопански продукти“ е притежаване или излагане с цел продажба, предлагане за продажба, доставяне или изобщо пускане на пазара по какъвто и да е друг начин, с изключение на първата продажба от първичния производител на прекупвач или преработвател, както и всяка дейност по подготвяне на продукта за такава първа продажба; продажбата от първичен производител на крайни потребители се счита за търговия, ако се осъществява в самостоятелни помещения, предвидени за тази цел.

По процедурата не се предоставят помощ на партньор/и, когато отпускането й води до нарушаване на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1407/2014 г., включително на чл. 1, букви в), г) и д) от Регламента.

Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, обхванати от Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то Регламентът се прилага спрямо помощта, предоставяна за съответните един или повече сектори или дейности, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори не се ползват от помощ **de minimis**, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

За да удостоверят, че осъществяват стопанската си дейност в допустимите сектори, партньора/те следва да представят заедно с проектното предложение Удостоверение за код на икономическа дейност (основна икономическа дейност и допълнителна икономическа дейност), издадено от Националния статистически институт по данни за последната приключила финансова година.

Допустимостта на партньори, които са създадени/регистрирани в рамките на текущата календарна година се удостоверява посредством декларираните данни в Декларацията за минимални и държавни помощи.

За определяне на допустимостта се използва Класификация на икономическите дейности 2008 (КИД-2008) - приложение за информация към Условията за кандидатстване.

Помощта **de minimis**, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013, може да се натрупва с минимална помощ, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis в селскостопанския сектор (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.) и Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190 от 28.06.2014 г.) до съответния размер, определен в чр. 3, ал. 2 на Регламента, като натрупването на минималните помощи е по вид дейности до съответия праг за конкретния вид дейност. В случаите на предприятия, които са в обхвата на Регламент (ЕС) 360/2012 на Комисията от 25 април 2011 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (de minimis) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114 от 26.04.2012 г.) приложимият праг за натрупване на минималната помощ е до левовата равностойност на 500 000 евро.

Помощ de minimis не се кумулира с държавна помощ, отпусната за същите допустими разходи или с държавна помощ за същата мярка за финансиране на риска, ако чрез това кумулиране може да се надвиши най-високият приложим интензитет на помощта или размер на помощта, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с Регламент за групово освобождаване или с Решение, приети от Комисията.

ВАЖНО! Данните за получените минимални помощи следва да бъдат надлежно посочени от партньорите (когато е приложимо) в Декларация за минимални и държавни помощи (Приложение към настоящите Условия за кандидатстване). Декларацията за минимални и държавни помощи се представя от партньорите на етап кандидатстване и впоследствие, в случай на одобрение на проектното предложение – преди сключване на договора за безвъзмездна финансова помощ.

Към момента на оценка проверка, за ненадвишаване на максимално допустимия таван за получена минимална помощ, определен в чл. 3, т. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013,

ще се извършва на база посочените данни в Декларация за получените минимални и държавни помощи.

Проектното предложение ще бъде връщано на Конкретния бенефициент за коригиране, ако партньорът/ите не отговарят на правилата в областта на минималните помощи по отношение на конкретната безвъзмездна финансова помощ, описани по-горе в тази точка.

Преди сключване на административния договор, УО ще извършва проверка по същество на декларираната от одобрените партньор/и минимална помощ. В случай че бъде установена сума, която надвишава съответния таван, определен в чл. 3 на Регламент (ЕС) № 1407/2013, УО няма да сключи административен договор с кандидата. Проверката се осъществява посредством съпоставяне на цялата информация за получените минимални помощи, с която УО разполага, вкл. и проверка в ИС РМП, поддържан от министъра на финансите.

УО не носи отговорност за погрешно декларирана сума на получена минимална помощ, довела до отказ от сключване на административен договор.

Помощите, които се предоставят на няколко части (т.е. когато партньорът предвижда да ползва авансово и/или междинно/и плащане/ия), се сконтират към техния размер към момента на предоставяне. Допустимите разходи се сконтират до тяхната стойност към момента на предоставяне на помощта. Лихвеният процент, който се използва за сконтиране, е сконтовият процент, приложим към момента на предоставяне на помощта, в съответствие с чл. 3, ал. 6 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г..

Сконтирането ще се извършва от Управляващия орган преди всяко плащане с оглед гарантиране, че предоставената безвъзмездна финансова помощ е съобразена с праговете за съответния вид помощ, установени в Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията.

Помощта de minimis се смята за отпусната от момента на подписване на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ между УО и бенефициента, независимо от датата на нейното изплащане на предприятието.

Възстановяването на недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства, се извършва в съответствие с глава V от Наредба № Н-3 /08.06.2016 г. на министъра на финансите за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество.

Кандидатът/партньорът/ите са длъжни да документират и събират цялата информация относно прилагането на Регламента (ЕС) № 1407/2013. Така съставените документи трябва да съдържат цялата информация, която е необходима, за да се докаже, че са спазени условията по Регламент (ЕС) № 1407/2013. Документацията относно индивидуалните помощи de minimis се съхранява за период от 10 бюджетни години,

считано от датата на тяхното предоставяне. Документацията относно схемите за помощ de minimis се съхранява за период от 10 бюджетни години от датата, на която е предоставена последната индивидуална помощ по такава схема.

Администраторът на помощ информира министъра на финансите в срок до три дни от предоставянето на всяка помощ, попадаща в обхвата на минимална помощ, чрез ИС „Регистър на минималните помощи“.

При поискване от Европейската комисия Кандидатът/партньорът/ите предоставят чрез министъра на финансите цялата информация и придружаваща документация, която Европейската комисия счита за необходима за целите на контрола на прилагането на Регламент (ЕС) № 1407/2013. Информацията и документацията се предоставят на министъра на финансите в срок от 15 работни дни, освен ако в искането на Европейската комисия или в указанията на Министерството на финансите не е определен друг срок.

14.2. Режим на държавни/минимални помощи по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“

Предоставяната по настоящата процедура безвъзмездна финансова помощ (БФП) **не представлява държавна помощ** (ДП) по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Получатели на помощта могат да бъдат следните допустими кандидати – общини и партньори:

1. Общини, които действат в качеството си на публични органи.

Съгласно чл. 256, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование общините осигуряват и контролират задължителната предучилищна подготовка на децата и задължителното училищно обучение на учениците до 16-годишна възраст. Водещи при изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020), приета с Решение на Народното събрание, обн. ДВ. бр.21 от 13 Март 2012 г., са десетте общи основни принципа за включване на ромите, приети от Съвета на Европейския съюз на 8.06.2009 г., един от които е участие на регионалните и местните власти. По настоящата процедура ще се финансират нестопански по своя характер дейности, в съответствие с целите на общинския план за действие за интегриране на представителите на уязвими групи или общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и свързани с упражняването на правомощията им на органи на местна власт.

Поради това, общините попадат извън понятието за предприятие.

Същевременно доставчици на стоки и услуги, необходими за реализиране на дейностите, ще бъдат избирани по реда на Закона за обществените поръчки или съответно ПМС 160/2016 г. въз основа на открити, прозрачни и недискриминационни процедури, отговарящи на у/словията на т. 89-т. 96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз/2016/С 262/01/.

2. Детски градини и училища, които са част от системата на образованието съгласно Закона за предучилищно и училищно образование и прилежащите към него наредби на министъра на образованието и науката.

Съгласно одобрените от Комитет за наблюдение на ОПНОИР критерии за подбор на операция „Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ за Компонент 2, допустими партньори по настоящата процедура са държавни и общински училища и детски градини.

В съответствие със съдебната практика на Европейския съд и Съобщение на Европейската комисия от 2016 г.- Известие на комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС) общественото образование, организирано в рамките на националната образователна система, което е предимно или изцяло финансирано и контролирано от държавата, се счита за неикономическа дейност.

Неикономическото естество на общественото образование по принцип не се засяга и от факта, че учениците или техните родители понякога трябва да заплатят такси за обучение или записване, които подпомагат оперативните разходи на системата. Тези финансови вноски покриват само малка част от реалните разходи за услугата и затова не могат да бъдат смятани за възнаграждение за предоставената услуга. Следователно те не променят неикономическия характер на общообразователната услуга, която се финансира предимно с публични средства. Тези принципи се прилагат спрямо обществени образователни услуги.

3. Юридически лица с нестопанска цел.

ЮЛНЦ - партньори по настоящата процедура са избрани съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА. Тези ЮЛНЦ, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) за обществено полезна дейност съгласно чл. 38 от ЗЮЛНЦ разходват имуществото си за:

1. развитието и утвърждаването на гражданското общество, гражданското участие и доброто управление;

2. развитието и утвърждаването на духовните ценности, здравеопазването, образованието, науката, културата, техниката, технологиите или физическата култура;

3. подкрепа за деца, за хора с увреждания и за лица и общности в риск от социално изключване;

4. защитата на човешките права или на околната среда;

5. други цели, определени със закон.

Съгласно чл. 3, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) ЮЛНЦ могат да извършват допълнителна стопанска дейност, **само ако е свързана с предмета на основната дейност, за която са регистрирани и като използват прихода за постигане на определените в устава или учредителния акт цели**. Този вид юридически лица не разпределят печалба. Допустими по настоящата процедура са само ЮЛНЦ за осъществяване на обществено полезна дейност, недопустими са юридически лица за осъществяване на дейност в частна полза.

Допустимите партньори – ЮЛНЦ, регистрирани по ЗЮЛНЦ за обществено полезна дейност представят, Декларация за разграничаване на икономическата от неикономическата дейност (Приложение VII), с която декларират:

- в случай, че осъществяват едновременно икономическа и неикономическа дейност, двата вида дейности са ясно разграничени, по отношение на приходите, разходите, активите и пасивите, свързани с тях, вкл. чрез система за водене на аналитична счетоводна отчетност, чрез която се отделя икономическата от неикономическата дейност.

- безвъзмездната финансова помощ, за която кандидатства по настоящата процедура, ще бъде използвана само за финансиране на разходи за неикономически дейности.

По настоящата процедура дейности, за които в проектното предложение не е доказан неикономически характер и се изпълняват от ЮЛНЦ, се считат за икономически дейности и разходите за тях не се финансират от безвъзмездната финансова помощ по ОП НОИР. Съгласно ЗПУО чл. 3, ал. 2, т. 11 образованието е национален приоритет и е в съответствие с редици прнципи, един от които е и „ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието“. Съгласно ЗПУО в общинските детски градини и училища могат да се организират почасови, съботно-неделни и сезонни дейности като допълнителни образователни услуги по желание и със съгласие на родителите при условия и ред, определени с наредба на общинския съвет (напр. Глава V, Глава VI, Глава X – Родители, Глава XIV – Обществени съвети, Глава XVI - Финансиране от ЗПУО.) Работата с родители, заплащането на допълнителни услуги, дейности за превенция на отпадането от училище и за намаляване броя на преждевременно напусналите, дейности, спомагащи за повишаване на обхвата и равния достъп до образование, дейности за уязвими групи съгласно ЗПУО включва дейности, допустими по настоящата процедура по ОП НОИР. Тези дейности съгласно съдебната практика на Европейския съд (Решение на Съда от 12 септември 2000 г. по съединени дела Pavlov и др., C-180/98 — C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, точка 74. Решение на Съда от 10 януари 2006 г. по дело Cassa di Risparmio di Firenze SpA и др., C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, точка 107.) и

съгласно цитираното по-горе Съобщение на Европейската комисия от 2016 г. не променят неикономическия характер на общообразователната услуга, която се финансира предимно с публични средства[26]. Освен това в Глава XVII Настоятелства на ЗПУО същите са определени като ЮЛНЦ в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, устава или учредителния акт. В чл. 309 е разписана работата и дейността на настоятелствата, сред които и такива като допустимите по процедурата дейности от ОП НОИР.

При одобрение за финансиране на проектното предложение ЮЛНЦ– партньори по настоящата процедура преди сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ представят актуални счетоводни отчети за текущата година, с които доказват надлежно разпределението на разходите, финансирането и приходите по двата вида дейности, когато е приложимо.

Финансирането по настоящата процедура е единствено за дейности с неикономически характер. Това обстоятелство се проверява на етап оценка на проектните предложения по критерий 12 от раздел „Оценка на допустимост“ в таблицата за оценка на интегрирано проектно предложение по процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 2.

При констатиране на заявени за финансиране на икономически дейности, тези дейности ще бъдат служебно премахнати и няма да бъдат обект на финансиране с БФП.

В допълнение на горното, на етап изпълнение на проекта се проверява декларативно и /или чрез счетоводни документи и информация от счетоводната система на партньора. При констатиране на финансиране на икономически дейности по настоящата процедура то тези средства се възстановяват заедно с дължимата лихва съгласно Закона за държавните помощи (ДВ бр. 85 от 2017 г.).

15. Хоризонтални политики

Настоящата процедура се провежда при спазване на заложените в Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014-2020 хоризонтални принципи.

При подготовката и изпълнението на дейностите във всяко проектно предложение, Кандидатите следва да се спазват и прилагат задължително и трите хоризонтални принципа.

[26] Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01): „29. Тези принципи могат да обхващат обществените образователни услуги като професионалното обучение, частните и обществените начални училища и детски градини, допълнителните преподавателски дейности в университетите, както и предоставянето на образование в университетите“

- **Равни възможности и недопускане на дискриминация**

В изпълнение на чл. 96, ал. 7, т. б на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. по време на различните етапи на прилагането на ОП РЧР 2014-2020 г. и на ОП НОИР 2014 – 2020 г., и особено по отношение на достъпа до финансиране са предприети конкретни действия и мерки за насърчаване на равните възможности и предотвратяването на всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, етническа принадлежност или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, имотно състояние, произход, увреждане, възраст или сексуална ориентация, като се имат предвид потребностите на различните целеви групи, изправени пред риск от подобна дискриминация.

- **Равенство между половете**

Равенството между мъжете и жените и интегрирането на принципа за равенство на възможностите се насърчава по време на различните етапи на прилагането на оперативните програми и особено по отношение на достъпа до финансиране.

Конкретно в рамките на програмите са подкрепяни действия, насърчаващи съвместяването на професионалния с личния и семеен живот, насърчаване гъвкави форми на заетост и гъвкаво работно време, предоставяне на възможности за дистанционни обучения и работа, насърчаване на икономическата активност и независимост на жените, подкрепа за фирмени практики за насърчаване равенството между мъжете и жените на работното място и съчетаване на професионалния и личния живот и др.

Чрез интегрирането на принципа за равенство между половете, усилията не се ограничават единствено до прилагането на определени действия насочени към жените, а се преследва постигането на равенство, отчитащо въздействието на дадена ситуация, както върху мъжете, така и върху жените.

- **Устойчиво развитие**

Посредством инвестиционните приоритети, към които е насочена подкрепата на ОП РЧР 2014 - 2020 г. и ОП НОИР 2014 – 2020 г. се предоставя и подкрепа за прехода към икономика, която е нисковъглеродна, устойчива на изменението на климата, екологично устойчива и използваща ефикасно ресурсите. ОП РЧР 2014-2020 предвижда специфични мерки, насочени към опазването на околната среда и подкрепа за зелен растеж в рамките на съответните приоритетни оси, а също така и интегриране на изискванията за опазване на околната среда, ресурсната ефективност, смекчаването на изменението на климата и адаптацията към него, устойчивостта на природни бедствия, както и превенцията и управлението на риска на хоризонтално ниво при подбора и изпълнението на проектите по програмата.

16. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта

Дейностите по проекта следва да приключат **до 30. 06. 2023 г.**

17. Ред за оценяване на проектните предложения

Проектните предложения се оценяват в съответствие с критериите, описани в утвърдените Условия за кандидатстване. Оценката се извършва в ИСУН 2020 и се документира чрез попълване на Таблица за оценка на интегрирано проектно предложение по втори прием на процедура BG05M9OP001- 2.056 „СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ. ИНТЕГРИРАНИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАНИЕ“ – КОМПОНЕНТ 2 ~~чрез директно предоставяне~~ за всеки от проектите (Приложение към УК)~~таблици.~~

При интегрирани проектни предложения комисията се назначава от Ръководителя на управляващия орган на водещата програма, като в състава ѝ задължително се включват и представители на другите програми, от които се предоставя безвъзмездната финансова помощ.

В съответствие с чл. 44, ал. 4 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 8 от ПМС 162/05.07.2016 г. при установяване на нередовности, непълноти и/или несъответствия на документите по чл. 44, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и чл. 6 от ПМС 162/05.07.2016 г. съответният управляващ орган изпраща на конкретния бенефициент уведомление за установените нередовности, непълноти и/или несъответствия и определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Уведомлението съдържа и информация, че неотстраняването им в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на конкретния бенефициент. В този случай срокът по чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 4 от ПМС 162/05.07.2016 г. спира да тече до датата на тяхното отстраняване. Комуникацията с кандидатите се извършва само и единствено чрез ИСУН 2020.

В съответствие с чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 4 от ПМС 162/05.07.2016 г. оценяването на проектните предложения се извършва в срок до три месеца от датата на подаването им или от крайния срок за подаването им, ако такъв е посочен в документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и чл. 5, ал. 1 от ПМС 162/05.07.2016 г.

За да бъде допуснато до директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, проектното предложение трябва да отговаря на всички критерии за оценка, съгласно приложение „Таблица за оценка на интегрирано проектно предложение по втори прием на процедура BG05M9OP001- 2.056 „СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ. ИНТЕГРИРАНИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАНИЕ“ – КОМПОНЕНТ 2~~чрез директно предоставяне~~“ ~~по съответната процедура~~.

18. Критерии и методика за оценка на проектните предложения

Проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне се оценяват въз основа на критериите в „Таблица за оценка на интегрирано проектно предложение по процедура чрез директно предоставяне“, приложение за информация към пакета с документи по настоящата процедура.

19. Начин на подаване на проектните предложения

Проектно предложение по настоящата процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, следва да бъде подадено **само по електронен път с Квалифициран електронен подпис (КЕП)** като се използва Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН 2020) - **https://eumis2020.government.bg**, където е налично и Общо Ръководство за потребителя за модул “Е-кандидатстване”.

Подаването на проектното предложение се извършва чрез попълване на уеб базиран Формуляр за кандидатстване и подаването му от кандидата, като проектното предложение се подписва с квалифициран електронен подпис (КЕП) на лицето оправомощено да представлява кандидата.

Съгласно извършена промяната на софтуера за подписване Combo Lite - за потребители на електронен подпис B-Trust е необходимо задължително да използват посочения от издателя софтуер Desktop Signer, като се избере тип на подписване PKCS 7 и да проверят в Настройките на софтуера дали формата на типа на електронния подпис е Detached (p7s), нивото да е Baseline_B и Хеш алгоритъм SHA1.

Преди подаването на проектното предложение, Формулярът за кандидатстване задължително се подписва с електронен подпис с отделна сигнатура (detached) от представляващия кандидата или оправомощено от него лице. Подписването на документи с квалифициран електронен подпис е възприето по настоящата процедура, тъй като съгласно чл. 13, ал. 3 от Закона за електронния документ и електронния подпис, квалифицираният електронен подпис има значението на саморъчен подпис.

Формулярът за кандидатстване към съответната избрана процедура се попълва от кандидата, съгласно инструкциите на УО дадени в Указанията за попълване на формуляра за кандидатстване (Приложение за информация към Условията за кандидатстване). ИСУН 2020 предоставя възможност за коригиране и допълване на формуляра докато той е в режим чернова и работата по него се съхранява на сървърите на системата.

Подготовката, подаването и регистрирането на проектното предложение в ИСУН 2020 се извършва по следния начин:

- Кандидатът влиза в ИСУН 2020 през модула за електронни услуги на адрес: **http://eumis2020.government.bg**

- Конкретният бенефициент се регистрира в системата като нов потребител, след което има достъп до нея чрез потребителско име (електронна поща) и парола;

Електронната поща на кандидата, с която се регистрирате като потребител в ИСУН 2020 е асоциирана с профила на кандидата. Комуникацията (кореспонденцията) с кандидата по време на оценка на проектното предложение се осъществява по електронен път чрез профила на кандидата в ИСУН 2020, от който е подаден съответния проект и промени на посочения профил са невъзможни.

- Кандидатът избира процедурата, по която кандидатства BG05M9OP001-2.056 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 2 от наличните отворени за кандидатстване процедури;
- Кандидатът изтегля нов формуляр за кандидатстване от съответната процедура;
- Кандидатът попълва своя ЕИК/Булстат номер във формуляра;
- При наличие на техническа възможност, системата проверява дали кандидатът е регистриран в ИСУН 2020, като се извършва и проверка в регистър Булстат и в Търговския регистър поддържани от Агенция по вписванията и извлича оттам необходимите данни;
- Ако липсва информация за конкретния бенефициент в качеството му на кандидат, системата предоставя възможност за въвеждане на данните;
- След извличане и зареждане на данните от регистър Булстат и Търговския регистър, системата позволява тяхната промяна;
- Кандидатът попълва формуляра за кандидатстване по съответната процедура BG05M9OP001-2.056 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 2, следвайки Указанията на УО за попълване на формуляра (Приложение за информация към Условията за кандидатстване). Системата предоставя възможност за коригиране, запазване и допълване на формуляра докато той е в работен режим (чернова). Формулярът може да бъде записан локално, на файл в специален формат, който може да се отваря единствено от ИСУН 2020. Системата позволява зареждането на локално записан файл на формуляр за кандидатстване и редакция по него, от друг потребител, който е регистриран в системата, когато това е необходимо;
- Кандидатът прикачва към формуляра за кандидатстване допълнително изискуемите от УО документи (посочени в т. 20 от настоящите Условия за кандидатстване) в специално обособена секция;
- Кандидатът указва в системата, че финализира формуляра за кандидатстване. Преди да финализира формуляра за кандидатстване, кандидатът може да го провери за грешки чрез бутон „Провери формуляра за грешки“ от менюто в долния край на екрана. Наред с проверката чрез системата, преди подаване на проектното предложение е препоръчително да извършите собственоръчно проверка на информацията във всички

полета на формуляра, за да сте сигурни, че тя е предоставена коректно и в необходимата цялост;

- Системата позволява запис на създадения формуляр за кандидатстване на работния компютър на кандидата. Формулярът може да бъде записан локално, на файл в специален формат, който може да се отваря единствено от ИСУН 2020;
- Системата позволява зареждането на локално записан файл на формуляр за кандидатстване и редакция по него, от друг потребител, който е регистриран в системата, когато това е необходимо, подписването му с КЕП и прикачване на генерираните файлове;
- При коректно извършване на описаните действия кандидатът изпраща формуляра за кандидатстване и документите към него чрез системата;
- Системата регистрира подаденото проектно предложение и генерира регистрационен номер;
- Системата изпраща уведомление до посочения електронен адрес на потребителя, че проектното предложение е регистрирано със съответния регистрационен номер.

На следния уеб адрес са налични видеоклипове, детайлно онагледяващи процеса на регистрация на кандидат в ИСУН 2020, процеса на създаване на проектно предложение и процеса на подписване с КЕП и подаване на проектно предложение:
https://www.youtube.com/watch?v=-yFYWpsnT54
https://www.youtube.com/watch?v=pX7nhlxmJAI
https://www.youtube.com/watch?v=__rq_vJCi7A

До приключване на работата на оценителната комисия, кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане в Управляващия орган на хартиен носител, подписано от поне един от представляващите кандидата и подпечатано. Това обстоятелство се отбелязва в ИСУН 2020 от потребител на системата със съответните права и оттегленото проектно предложение не се разглежда от оценителната комисия.

20. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване

Кандидатът участва с проектно предложение в настоящата процедура, като използва Формуляра за кандидатстване, публикуван в ИСУН и съответните прикачени към него приложения. Кандидатът трябва точно да се придържа към Формуляра, който се генерира в ИСУН, както и да попълни и прикачи в системата приложенията в секция 17 „Прикачени електронно подписани документи“ към Формуляра за кандидатстване.

Формулярът за кандидатстване и приложенията се попълват на български език, с изключение на полетата, които са задължителни за попълване на английски език.

Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен внимателно и максимално ясно, така че да може да бъде оценен правилно в ИСУН 2020.

Кандидатът следва да подаде чрез ИСУН 2020 Формуляра за кандидатстване, подписан с Квалифициран електронен подпис (КЕП) от лицето, представляващо кандидата или оправомощено от него лице.

Кандидатът следва да прикачи в ИСУН 2020 следните документи:

I. Документи за организацията кандидат:

1. **Декларация на кандидата** – попълнена по образец (Приложение I от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване), подписва се на хартия от лицето, овластено да представлява кандидата, сканира се и се прикачва в ИСУН 2020;
2. **Декларация за съответствие и идентичност** (Приложение Ib от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване);
3. **Декларация за предоставяне на данни от НСИ** - попълнена по образец (Приложение V от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване), подписва се от лицето, овластено да представлява кандидата, сканира се и се прикачва в ИСУН 2020;

4. **Препис от Решение на Общинския съвет за:**

- подаване на проектно предложение по конкретната процедура;
- одобряване на споразумение за сътрудничество с конкретния/те партньор/и по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА;

Преписът на решението се сканира и прикачва в ИСУН 2020.

В случай че в срока за подаване на проектни предложения не е предвидена сесия на Общинския съвет, е допустимо решението да бъде представено по време на оценката или преди сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

5. **Споразумение за партньорство с партньор/и** (Приложение VI от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване);
6. **Детайлна разбивка на бюджета по ОП НОИР** (Приложение VIII от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване);

7. **Заповед от кмет на община за оправомощаване на лице, представляващо кандидата** (ако е приложимо) във връзка с подаване на проектното предложение и подписване на формуляра с КЕП – сканирана и прикачена в ИСУН 2020;

8. **Актуализиран общински план за интеграция на ромите и други лица в неравностойно положение** (за периода на изпълнение на проекта и до одобряване на окончателния доклад по проекта) – приложено е сканирано копие в ИСУН2020 или е посочен онлайн източник на информация с отворен достъп; ~~**Актуализиран общински план за интеграция на ромите и на други лица в неравностойно положение** за периода 2015-2020 г. - сканиран и прикачен в ИСУН 2020~~;

9. **Актуализирана общинска стратегия за развитие на социалните услуги за финансирането по ОП РЧР,** която е в съответствие с Плана за действие за периода 2021-2022 г. за изпълнение на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 г. – приложено е сканирано копие в ИСУН2020 или е посочен онлайн източник на информация с отворен достъп;~~**Актуализирана общинска стратегия за развитие на социалните услуги** за периода 2015-2020 г. - сканирана и прикачена в ИСУН 2020;~~

10. **Доказателства, че всеки партньор е избран на база публична и прозрачна процедура** за избор, гарантираща свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недискриминация на всички организации, които биха желали да участват в изпълнението на проекта като партньори (напр. обява във вестник, на интернет страницата на кандидата, покана до институциите в системата на образованието и др.. по преценка на кандидата) – прикачени в секция 17 „Прикачени електронно подписани документи“. **Такива доказателства не трябва да се представят единствено за избора на партньор община, когато е приложимо.**

II. Документи за организациите партньори /представят се за всеки от партньорите/:

1. Декларация на партньор/асоцииран партньор (само за бюджетни организации) – попълнена по образец (Приложение III от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване). Попълва се от лицето овластено да представлява партньора/асоциирания партньор. Декларацията се подписва от овластеното лице на хартиен носител, сканира се и се прикачва в ИСУН 2020. Декларацията не може да се подписва от упълномощени лица, тъй като с нея се декларират данни, които се декларират в лично качество или съответно данни за администрацията, като за верността им се носи наказателна отговорност, която също е лична. За асоциираните партньори - Министерство на образованието и науката, Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане и Държавна агенция за закрила на детето, УО на ОП РЧР изисква декларацията от съответните администрации по служебен път.

2. Декларация на партньора (само за партньори различни от държавни/бюджетни администрации) - попълнена по образец (Приложение II папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване), сканирана и прикачена в ИСУН 2020. Попълва се от **всички** лица, които са овластени да представляват партньора, независимо дали го представляват заедно и/или поотделно, и са вписани в Търговския регистър или в Регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, или са определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Когато партньорът е бюджетна организация за него се представя Декларация на партньор/асоцииран партньор (само за бюджетни организации) - ПРИЛОЖЕНИЕ III към Условията за кандидатстване.

Декларацията/ите се подписва/т от всяко едно от лицата на хартиен носител, сканира/т се и се прикачва/т в ИСУН 2020. Декларация на партньора не може да се подписва от упълномощени лица, тъй като с нея се декларират данни, които се декларират в лично качество или съответно данни за съответното юридическо лице, като за верността им се носи наказателна отговорност, която също е лична.

3. Декларация за минимални и държавни помощи - попълнена по образец (**Приложение IV** от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване), подписана от представляващия партньора. **Декларацията се попълва само от партньори, които ще разходват средства по проекта. Декларацията не се попълва от партньори общини, асоциирани партньори, общински/държавни училища и детски градини.**

4. Декларация за предоставяне на данни от НСИ - попълнена по образец (Приложение V от папка „Документи за попълване“ към Условията за кандидатстване), **подписва се от лицето, овластено да представлява партньора/ите, сканира се и се прикачва в ИСУН 2020. Декларацията за предоставяне на данни от НСИ се подава за всеки един от партньорите по отделно.**

5. Удостоверение за актуално състояние на партньора /приложимо само за партньори различни от държавните администрации - първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджет/ **или друг еквивалентен документ** според правно-организационната форма на партньора (в случай, че удостоверение за актуално състояние не може да бъде издадено) - издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване, сканирано и прикачено в ИСУН 2020. В случай, че партньорът е регистриран по Закона за Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал. 6 от Закона за Търговския

регистър. **Удостоверение не трябва да се представя за партньор бюджетни организации. В случай на партньори - детски градини и училища, същите се проверяват служебно в съответните регистри по чл. 345 и чл. 346 от Закона за предучилищното и училищно образование(ЗПУО) и регистър БУЛСТАТ. В случай, че партньорите не фигурират в тези регистри, оценителната комисия изисква представяне на документи, доказващи обстоятелствата съгласно ЗПУО. За партньори ЮЛНЦ по ОП НОИР, Устав на ЮЛНЦ, ако същият не е достъпен за служебна проверка.**

6. За доказване на финансовия капацитет на партньорите:

По ОП РЧР: Счетоводен баланс за предходната финансова година (индивидуален) - изготвен и подписан, съгласно Закона за счетоводството, сканиран и прикачен в ИСУН 2020. /приложимо само за партньори различни от държавните администрации - първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджет и такива, които не са подали към НСИ финансови отчети за предходната финансова година.

- В случай че счетоводният баланс за предходната финансова година е подаден към Националния статистически институт (НСИ), се извършва служебна проверка от оценителната комисия за посочените стойности за текуща печалба/загуба, собствен капитал и стойност на актива.
- **За новорегистрираните/новосъздадените организации** – на етап подаване на проектното предложение, се прилага счетоводен баланс за месеците, през които организацията е съществувала през текущата година - сканиран и прикачен в ИСУН 2020.
- **За партньор второстепенен разпоредител с бюджетни средства -** прилага се писмо за подкрепа (в свободна форма) от съответния първостепенен разпоредител или друг документ, от който се потвърждава/доказва, че утвърдените им разходи по бюджета за текущата година, са по-високи от размера на исканата БФП, която ще разходва партньора.
- **Когато партньорът е община,** се извършва служебна проверка от оценителната комисия в Закона за държавния бюджет за текущата година.

По ОП НОИР: За ЮЛНЦ - партньори по ОП НОИР, счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите за текущата (за периода от 01.01. до последния ден на месеца, предхождащ датата на кандидатстване) и предходната финансова година– изготвени и подписани, съгласно Закона за счетоводството, сканирани и прикачени в ИСУН /приложимо само за партньори различни от държавните администрации - първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджет/. **В случай че посочените документи са публично достъпни, са подадени към НСИ, това обстоятелство ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 6 от Закона за търговския регистър.**

- В случай че проектното предложение е **подадено през месец януари на текущата календарна година,** партньорите по ОП НОИР следва да приложат счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите за двете предходни години.
- **Когато партньори са държавни и общински училища и детски градини**, същите следва да представят документ от съответния първостепенен разпоредител, от който се потвърждава/доказва, че утвърдените им разходи по бюджета за текущата година, са по-високи от размера на исканата БФП, която ще разходват.

7. За обучаваща институция, която действа в съответствие с други нормативни актове (висше училище, професионални училища, професионален колеж и пр.) – представя се съответния учредителен документ, сканиран и прикачен в ИСУН 2020. В случай, че информацията е публична, проверката ще бъде направена служебно от оценителната комисия.

8. Декларация за разграничаване на икономическа и неикономическа дейност (ПриложениеVII) за ЮЛНЦ – партньори за дейностите по ОП НОИР.

9. Декларация в свободен текст за ЮЛНЦ – партньори, че не участват като партньори в други проектни предложения по Компонент 2.

III. Документи за организациите асоциирани партньори

1. Декларация на партньор/асоциирания партньор РЗИ – попълнена по образец (**ПРИЛОЖЕНИЕ III** към Условията за кандидатстване), сканирана и прикачена в ИСУН 2020.

За асоциираните партньори - Министерство на образованието и науката, Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане и Държавна агенция за закрила на детето, УО на ОП РЧР изисква декларацията от съответните администрации **по служебен път.**

21. Краен срок за подаване на проектните предложения

По втори прием на настоящата процедура, проектните предложения следва да се подадат от всички допустими конкретни бенефициенти, **не по-късно от ~~07 юли 2021~~ 31 март 2022 г., 17:30 ч.**

Всяко проектно предложение, което е подадено след крайния срок, ще бъде отхвърлено.

Кандидат в процедура **може да иска разяснения** по отношение на настоящите Условия за кандидатстване **в срок до три седмици** преди изтичането на срока за кандидатстване по втори прием, т.е. **до ~~09 юни 2021~~ 10 март 2022 г. (включително).** Разясненията се утвърждават от Ръководителя на управляващия орган или оправомощено от него лице. С оглед осигуряване равнопоставено третиране на кандидатите, разясненията

се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати.

Разясненията се съобщават по реда на чл. 26, ал. 6 от ЗУСЕСИФ в 10-дневен срок от получаване на искането, но **не по-късно от две седмици** преди изтичането на срока за кандидатстване по втори прием, т.е. ~~**16 юни 2021**~~ **17 март 2022 г. (включително).**

Въпросите се задават в писмена форма, като се изпращат на следната електронна поща: K2@mlsp.government.bg

Въпросите и разясненията ще бъдат публикувани на следните интернет-страници: www.esf.bg и https://eumis2020.government.bg към документите по процедурата, както и на http://opnoir.bg .

В съответствие с чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 4 от ПМС 162/05.07.2016 г. оценяването на проектно/и предложение/я се извършва в срок до три месеца от датата на подаването му/им или от крайния срок за подаването му/им, ако такъв е посочен в документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и чл. 5, ал. 1 от ПМС 162/05.07.2016 г.

22. Допълнителна информация

22.1. Решение на ръководителя на управляващия орган относно предоставянето на безвъзмездна финансова помощ

В съответствие с чл. 45, ал. 1 от ЗУСЕСИФ при наличие на положителен резултат от оценяването ръководителят на управляващия орган в едноседмичен срок от приключване на оценяването взема решение за предоставяне на БФП.

Ръководителите на Управляващите органи на ОП РЧР и ОП НОИР подписват Административен договор за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (виж приложението към Условията за кадидатстване) на основание чл. 24, ал. 1 и чл. 45, ал. 2 и ал. 3 от ЗУСЕСИФ.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и чл. 3, ал. 4 от ПМС 162/2016 г. при интегрирани проектни предложения помощта се предоставя съвместно от ръководителите на управляващите органи на съответните програми.

Преди сключването на Административния договор конкретният бенефициент следва да представи:

- **Актуално споразумение за партньорство** (Приложение VI от папка „Документи за попълване);
- **Формуляр за финансова идентификация** (Приложение XI от папка „Документи към договор“);

- **Декларации за нередности** – в оригинал, попълнени и подписани от всички лица, които са овластени да представляват кандидата, партньорите и асоциираните партньори (Приложение IX от папка „Документи към договор“) вписани като представляващи организацията в търговския регистър или определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване. Декларацията за нередности на асоциираните партньори – Министерство на образованието и науката, Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане и Държавна агенция за закрила на детето, УО на ОП РЧР изисква от съответните администрации **по служебен път.** *Декларациите за нередности не могат да се подписват от упълномощени лица, а САМО от законните представители на кандидата/партньорите/асоциираните партньори.*
- **Заявление за профил** за достъп на ръководител на бенефициента до ИСУН 2020 (Приложение X от папка „Документи към договор“) и/или Заявление за профил за достъп на упълномощени от бенефициента лица до ИСУН 2020 (Приложение X-1 от папка „Документи към договор“) – подписани от лицето, представляващо кандидата – кмета на община;
- **Актуална Декларация за минимални и държавни помощи** за всеки от партньорите (**с изключение на общини, асоциирани партньори и партньори общински/държавни училища и детски градини по ОП НОИР**) - подписана от лицето, представляващо организацията (Приложение от папка „Документи към договор“);
- **Заверено копие на заповед за оправомощаване за полагане на втори подпис** при сключване на административния договор – когато е приложимо;
- **Нотариално заверено пълномощно (заверено копие на заповед за оправомощаване** – когато е приложимо), в случаите, когато при сключване на административния договор, кандидатът се представлява от лице, различно от законните му представители – оригинал или нотариално заверено копие;
- **Удостоверение, потвърждаващо партньора не е обявен в несъстоятелност и не е в производство по несъстоятелност,** издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето му от кандидата - копие, заверено от кандидата/партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала”. *В случай, че партньорът е регистриран по Закона за Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел , УО на ОП РЧР извършва служебна проверка на обстоятелството по реда на чл. 23, ал. 6 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел;*
  Не е приложимо за бюджетни предприятия.
- **Удостоверение, потвърждаващо че партньора не е обявен в процедура по ликвидация**, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето му от кандидата - копие, заверено от партньора с подпис и текст

„вярно с оригинала” **/приложимо само за партньори различни от бюджетни организации/**. *В случай, че партньорът е регистриран по Закона за Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал. 6 от Закона за Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел;*

Не е приложимо за бюджетни предприятия.

- **Удостоверение за липса на задължения (за местни данъци и такси) от общината по седалището на кандидата/партньора** - оригинал или копие, заверено от кандидата/партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала” (издадено не по-рано от 3 месеца преди датата на представянето му). *За кандидатите/партньорите, чието седалище е Столична община, УО на ОП РЧР извършва служебна проверка;*
- **Удостоверение, издадено от съответния Окръжен съд** не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето му от партньора, че не се намира в открито производство по несъстоятелност или в ликвидация (изисква се от всички партньори, включително и от тези вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията) или в подобни процедури, съгласно българското законодателството - копие, заверено от партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала”. /**приложимо само за партньори различни от държавните администрации - първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджет/;**
- **Годишен финансов отчет за последната приключила финансова година и за текущата година,** към датата на представяне на документа, които да удостоверяват, че ако в хода на своята дейност кандидатът или партньорът осъществява едновременно икономическа и неикономическа дейност, тези два вида дейност, както и приходите, разходите, активите и пасивите, свързани с тях, са ясно разграничени – **само за партньори ЮЛНЦ, които ще изпълняват дейности по ОП НОИР.**

<u>По служебен път ще се извършва:</u>

- Проверката за наличие/липса на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и лихвите по тях към държавата;
- Проверката относно наличие/липса на задължения към Столична община;
- Проверка относно обстоятелствата по чл. 54, ал.1, т. 6 от Закона за обществените поръчки ще се извършва от ИА ГИТ. Когато при проверката се установи информация за влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение за нарушение по чл. 54, ал. 1, т. 6, от участникът ще бъде изискано да представи удостоверение от ИА ГИТ;

- Издаването на електронно служебно свидетелство за съдимост за всички лица, които са овластени да представляват кандидата и партньора/ите (приложимо само за партньори различни от държавните администрации - първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджет), независимо дали го представляват заедно и/или поотделно и са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, или са определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване. Електронното служебно свидетелство за съдимост се издава за лица, за които не са съставяни бюлетини за съдимост, включително и по чл. 78а НК. В останалите случаи, както и за лицата, родени в чужбина, свидетелство за съдимост се издава по общоустановения ред. **В случай, че организацията се представлява от чуждестранно лице**, следва да се има предвид, че е необходимо да бъде представено свидетелство за съдимост от държавата по месторождение. За да бъдат валидни в България и да могат да послужат пред българските институции, издадените от друга държава документи следва да бъдат допълнително оформени по определен начин, съгласно посочените изисквания на страницата на Министерство на външните работи на Република България:

  http://www.mfa.bg/bg/pages/51/index.html;

- В процеса на подготовка на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган ще извърши проверка относно достоверността на обстоятелствата, декларирани от партньорите в Декларацията за минимални и държавни помощи (ако е приложимо).

Във връзка с проверката на обстоятелствата по чл. 2, ал. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013 („едно и също предприятие”), УО или неговият изпълнител, отговорен за тази проверка, Адвокатско дружество „Милянков и Николов“ може да изиска от кандидата някои от следните документи:

- Книга за акционерите - приложимо за акционерните дружества с поименни акции;
- Актуална справка за разпределението на капитала на дружеството - приложимо за акционерните дружества;
- Дружествен договор - приложимо за дружествата с ограничена отговорност, едноличните дружества с ограничена отговорност (учредителен акт), събирателните дружества и командитните дружества;
- Книга за акционерите и устав - приложимо за командитните дружества с акции;
- Споразумение или договор по Закона за задълженията и договорите;
- Договори за предоставяне или ограничаване на права;
- Договори за встъпване в права и задължения;
- Устав или друг еквивалентен документ;
- други.

В съответствие с чл. 45, ал. 2 от ЗУСЕСИФ решението на ръководителя на управляващия орган да предостави безвъзмездна финансова помощ по ал. 1, т. 1 се

обективира в административен договор с бенефициента, който съдържа реквизитите по чл. 37, ал. 3. При интегрирани проектни предложения помощта се предоставя съвместно от ръководителите на управляващите органи на съответните програми. Безвъзмездна финансова помощ за одобрен проект по настоящата процедура ще бъде предоставяна чрез сключване на договор между конкретния бенефициент, управляващия орган на ОП РЧР и управляващия орган на ОП НОИР. Одобреният проект и документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ чл. 5, ал. 1 от ПМС 162/05.07.2016 г. в частта, определяща условията за изпълнение, са неразделна част от договора.

До 14 дни от датата на сключване на Административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ Управляващият орган публикува на интернет страницата си, в ИСУН 2020 и на страницата на Единния информационен портал следната информация: наименование на бенефициента; наименование на проекта; резюме на проекта; начална и крайна дата на проекта; обща стойност на проекта в лева; процент на съфинансиране от Съюза; място на изпълнение на дейностите; категория интервенция; дата на последното актуализиране на списъка на операциите.

22.2. Условия, приложими към изпълнението на проекта, след подписване на договора за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Ръководителите на Управляващите органи на ОП РЧР и ОП НОИР подписват Административен договор за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (вж. Приложението към Условията) на основание чл. 24, ал. 1 и чл. 45, ал. 2 и ал. 3 от ЗУСЕСИФ.

Задълженията, които възникват за конкретния бенефициент са описани в приложение Административен договор за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

До **30 дни** от датата на сключване на Административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган организира въвеждащо обучение за бенефициентите за изпълнение на проектите по съответната процедура, с изключение на случаите, в които бенефициентът изрично е заявил, че няма да се възползва от тази възможност.

По време на изпълнение на дейностите по проекта, конкретният бенефициент следва да спазва „Ръководство за бенефициенти по изпълнение на договори по ОП РЧР” (за конкретната процедура), което ще бъде публикувано на интернет страницата на Управляващия орган и „Ръководство за изпълнение на договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетни оси 2, ~~и~~ 3 и 5 на ОП НОИР“ и Общи условия при предоставяне на БФП по ПО 2, ~~и ПО~~ 3 и 5 от ОП НОИР, публикувани на интернет страницата на Управляващия орган на ОПНОИР~~.~~

УО на ОП РЧР и УО на ОП НОИР си запазват правото на промени в Ръководството и Общите условия.

23. Приложения към Условията за кандидатстване за кандидатстване

23.1 Приложения към момента на кандидатстване

Приложения за попълване:

Формуляр за кандидатстване;

ПРИЛОЖЕНИЕ I: Декларация на кандидата (**община**);

ПРИЛОЖЕНИЕ Ib: Декларацията за съответствие и идентичност;

ПРИЛОЖЕНИЕ II: Декларация на партньора (**за небюджетни организации**);

ПРИЛОЖЕНИЕ III: Декларация на партньор/асоцииран партньор (само за бюджетни организации);

ПРИЛОЖЕНИЕ IV: Декларация за минимални и държавни помощи;

ПРИЛОЖЕНИЕ V: Декларация за предоставяне на данни от НСИ;

Приложение VI: Споразумение за партньорство;

Приложение VII: Декларация за разграничаване на икономическата от неикономическата дейност – за партньори ЮЛНЦ по ОП НОИР, когато е приложимо;

Приложение VIII: Детайлна разбивка на разходите по ОП НОИР;

Подкрепящи документи:

Съгласно т. 20. от Условията за кандидатстване (ако е приложимо)

23.2 Приложения към момента на подписване на договор/издаване на заповед за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Административен договор;

Приложение IX: Декларация за нередности от конкретния бенефициент и партньорите; *Декларацията за нередности на асоциираните партньори – Министерство на образованието и науката, Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане и Държавна агенция за закрила на детето, УО на ОП РЧР изисква от съответните администрации* ***по служебен път.***

Приложение X: Заявление за профил за достъп на ръководител на бенефициент до ИСУН 2020;

Приложение X-1: Заявление за профил за достъп на упълномощени от бенефициента лица до ИСУН 2020;

Приложение XI: Формуляр за финансова идентификация;

Приложение XII: Структура за справочни метаданни по ОП НОИР;

Актуална Декларация за минимални и държавни помощи от партньорите (**с изключение на партньори, които няма да разходват средства, партньори общини, асоциирани партньори, общински/държавни училища и детски градини**), Приложение IV от пакета с документи за попълване;

Заверено копие на заповед за упълномощаване на лицата за полагане на първи и втори подпис;

Пълномощно/Заповед за упълномощаване на лице, което да сключи договора (ако е приложимо).

23.3 Приложения за информация

Таблица за оценка на интегрирано проектно предложение чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;

Методология за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР;

Указания на министъра на финансите № НФ-3/23.12.2016г. относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по ОП, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, Кохезионния фонд на ЕС и от ЕФМДР, за Финансовата рамка 2014-2020г.;

Методика за оценка на финансовия капацитет на кандидатите по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г.;

Указания за попълване на Формуляра за кандидатстване.